The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa. The only Telugu Newspaper for H. E. H. The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును
హైదరాబాదు దక్కన్

103315 ~~102516~~

Golconda Patrika. Hyderabad, Dn.

సంపుటము ౭ { శా. శ. ౧౮౫౪ అంగీరస నామ సం॥ ర జ్యేష్ఠ బ॥ ౧౪ శనివారము 2-7-32 { సంచిక ౧౮

సంస్థానముల ప్రజలు

వడ్లమూడి సత్యనారాయణ గారు

భారత దేశమందు నూతన రాజ్యాంగ సంస్కరణము అమలులోకి రానున్న కాలమున భారత సంస్థానముల ౭ కోట్ల ప్రజల గతియేమో తెలిసికొను టావశ్యకము.

భారత దేశపు నూతన రాజ్యాంగ విధాన మాలోచించుట కేర్పరచిన కమిటీలోగూడ సంస్థానముల ప్రజలకెట్టి ప్రాతినిధ్యము లేదు. వారికి ప్రతినిధులుగా నుండుటకు వారి పాలకులే యర్హులని యాంగ్ల రాజ్యాంగ వేత్తలు నిర్ణయించిరి. వీరు బ్రిటిషు యిండియావలెనే సంస్థానములందును గూడ వ్యవసాయమే ముఖ్యజీవనము. మైసూరు, తిరువాన్కూరు, కొచ్చిన్, బరోడా, గ్వాలియరులందు తప్ప మిగత సంస్థానములం దెన్నదగిన పరిశ్రమలు లేవు. గృహపరిశ్రమలకుకూడ తగిన ప్రోత్సాహము లేదు కూలినాలిచే పొట్టపోసుకొను జనులకు సంవత్సరమునం దాఱుమాసములు పనిలేదు అందుచే విధిలేక మిగిలిన యాఱుమాసములు పొట్టపోసుకొనుటకు బ్రిటిషు యిండియాకు వచ్చుచుందురు. సంస్థానములం దున్నంతగా లేకపోయినను బ్రిటిషు యిండియాలో మాత్రము నిరుద్యోగ సమస్య తక్కువగానున్నదా? అట్టిచో వారి దుర్భరస్థితి యూహింప శక్యముగానిది. స్వకీయమైన యాస్తిగల వారుగాని, విద్యావంతులుగాని, మేధావంతులుగాని, కొన్ని సంస్థానములందుండుట లేదు. వారు క్రమముగ బ్రిటిషు యిండియాలో స్థిరనివాసము లేర్పరచుకొనుచున్నారు. ఆ సంస్థానములందు వారి యాస్తికి రక్షణ లేదు. మేధ నుపయోగించుట కవకాశములు లేవు. వేయేల ఆ సంస్థానములందు వ్యక్తి యాదాయమునకు గాని, స్వాతంత్ర్యమునకు గాని, రక్షణలేదు. ఏక్షణమందైన నామమాత్రమగు విచారణతో నొకవ్యక్తి స్వాతంత్ర్య మపహరింపబడవచ్చును. కొన్నిసమయముల నావిచారణకూడ నుండదు.

సంస్థాన ప్రజల సగటు వత్సరాదాయము నలభై రూపాయలు; సగటు ఆయువు ౨౮ సంవత్సరములు, కార్మికులకు రోజుకు పదిగంటలు పనిజేసిన తిండికి వలయు డబ్బు దొరకును. అదియును సంవత్సరమంతయు దొరకదు ఆ డబ్బుతోనే కూలుబిడ్డల తిండి బట్టలు, తదితరావశ్యకముల సరిపెట్టుకొనవలెను. ఇక వృద్ధాప్యమందుగాని, వ్యాధిగ్రస్తులైనగాని వారిగతి చెప్పవలెనా?

నూటికి ౭౦ మందికి వ్యవసాయమే వృత్తి. మిగిలిన ౩౦ మంది యితర వృత్తుల జీవనము గడుపుదురు. వ్యవసాయకులు గ్రామములందే నివసింతురు. ఈ గ్రామములు చూడ రోతపుట్టుచుండును. ఈ లేఖకుడీ మధ్యనే రాజపుత్రస్థానమందలి కొన్ని గ్రామముల నవలోకించెను. అవి యిచ్చటి మాలపల్లెలకుగూడ సరిరావు చిన్న యిండ్లు, మట్టిగోడలు, పడిపోవుచున్న కప్పులు గలిగి జ్యేష్ఠాదేవి కావాసములై యుండును. ఇక కూడులేని వారి పరిస్థితి వేఱు చెప్పనేల, ఏమియు లేకయే యుండును ధూళి సూక్ష్మజీవికారకము వానిభరితము. వర్షకాలమందలి దుర్గ్యాన్ని వచింపనలవిగాదు. గ్రామమందు పోలీసు అధికారములు చెలాయించు కావలివాని గృహ మొకటియుండును. చిన్న దేవాలయము అనగా నొక బండయు నుండును ఊరు వెలుపల నొకవిధమగు నీరుండని చెరువుగాని, బావిగాని యుండును. వారి యాహారము ఉప్పు, మిరపకాయలు, మజ్జిగ, కాల్చినరొట్టె, బియ్యము వారికి పండుగభోజనము. కొన్నికొలది పాలిచ్చు పశువులున్నను కొన్నివేళల వాని బిడ్డలకు పాలుండవు.

ప్రాధమమున నాతడు గ్రామాధికారికి జిల్లాధికారికి వెలకేకుండ స్వేచ్ఛగా పాల పర్చించుకొనవలెను. చిన్న మంచము, కొన్ని జీర్ణ వసనములు, వంటపాత్రలు, ధాన్యము నిలువ జేసుకొను రెండు మట్టి గోనెలు, వ్యవసాయోపకరణములు, ఇవి గృహమందలి సామానులు. వీని యన్నిటి వెల రు ౫౦ మించదు.

నాలుగైదేండ్లకొకప్పుడీ మహారాజు గ్రామములకు వెళ్ళి ఒకటి రెండు గంటల కాలము ప్రజలకు దర్శనమిచ్చుచుందురు. మహారాజు రాకకు పూర్వము క్రింది యుద్యోగులు మహారాజ సముఖమున ప్రజలుండవలసిన రీతి నిర్ణయింతురు. నాగలపడి నమస్కరించి, కానుక లొసగి, తామే యురిపాటికలు లేక పలికవారి చల్లని రాజ్యమున సౌఖ్యమున నుగు జీవితము గడుపుచుంటి మని చెప్పవలసినదిగా ప్రజలాజ్ఞాపింప బడుదురు. ఇందుకు తప్పిన కొఱవితో తల గోకుకొన్నట్లే! పిమ్మట మహారాజు నము దాంతరముల కేగి తమ ప్రజల సౌఖ్యాభివృద్ధులను గూర్చియు, రాజభక్తిని గూర్చియు వివిధగతుల వర్ణించును. కష్టములు వారి వంశ పారంపర్యానుగతముగు హక్కు; స్వాతంత్ర్య మను అస్త్రి. వారి దుర్భరయాతనల విముక్తి యెన్నడైన కలుగునని యూహింపకూడదు.

జాతిసమితి యొక్క [illegible] అవసమావేశ మందు అంతర్జాతీయ బానిసత్వ ... పై మాట్లాడుచు బ్రిటిషు ప్రతినిధి యిట్లు నుడివెను.

„సామాన్యముగ బానిసత్వ మనబడునది సంస్థానములందు లేదని బలికి ప్రభుత్వము సంతృప్తి జెందినది. సంస్థానాధీశుల యందు పరిపాలనయందు జోక్యము కలుగజేసుకొనుట యుచితముకాదని తలచినప్పటికి వానికి బెదు సిఫార్సుల చేయ భారత ప్రభుత్వము వెనుదీయదు.

పైవాక్యము లెంతవరకు సత్యమో యాలోచింతము. ౧౯౩౧ వ సంవత్సరపు జనాభా రిపోర్టు ననుసరించి రాజపుత్రస్థానమునందు ముఖ్యభాగమందును, దరోగాలు, చకారులు, హుజూరీలు, రావణరాజ పుత్రులు, చేలాలు, గోలాలు, మొదలగు బానిసకులము లెన్నియో గలవు బానిసల, వారియాల బిడ్డల, శరీరాత్మల రాజులును మహారాజులని. వారికి ఆస్తిగాని సామాన్య మానవ హక్కులుగాని లేవు. వారి యావజ్జీవ బానిసత్వమునకు ప్రతిఫలము బ్రతికి యున్నాళ్ళు తిండి కేవలము ప్రాణముల నిలుపుకొనుటకు వలయు భృతి మాత్రము ఇవ్వబడును. అదియు సాధారణముగా మహారాజులు తినివదలిన ఎంగిలిమెతుకులు. సంస్థానాధిపతులు తమ పుత్రికల వివాహమందు బానిసల భార్యలను, పుత్రికలను కట్నముగ నిత్తురు. బానిసజాతుల వివాహములుగాని ఏ కార్యములుగాని మహారాజుల యిష్టముపై నాధారపడియుండును. జోధపూర్ సంస్థానమందు బానిసలు ప్రభువు సెలవు లేనిచో పనిని డిట లగించవచ్చును ... పరితరచోట్లకు పోవీలులేదు. వివాహాది కార్యములు వచ్చినప్పుడు శుభాశుభ కార్యములందు తిరిగి వారిని పిలిపించి, యిష్టమువచ్చినన్నాళ్ళు పని చేయించుకొని బయటికి నిండెత్తి వేతురు. ఇవి నెండితోలగించిన బానిసలను కూడ తమ కూతుల వివాహములందు కట్నముగానిచ్చుటకు యజమానులకు రాజపుత్రులకు హక్కుగలదు. బానిసలనరికట్టుటకు కొన్ని చట్టములున్నను విద్యాశూన్యులగు వారికవి తెలియవు.

(సశేషము)

కృష్ణాపత్రిక,

సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (లిమిటెడ్)

కేంద్రస్థానము బొంబాయి

ఇతరులచే నిలువ చేయబడిన పెట్టుబడి	రు 3,36,00,000
తిరిగి వాపసు యివ్వబడిన పెట్టుబడి	రు 1,68,00,000
భాగస్థులయొక్క రిజర్వుడు లైబులిటీ	రు 1,68,00,000
రిజర్వు మరియు కంటింజెన్సీ ఫండు	రు 70,00,000

భారతదేశమునందలి ముఖ్యపట్టణములయందంతటను దీని శాఖలుగలవు.

స్థానిక శాఖలు:— హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు

చాలా డిపాసిట్టులు:— హాలీ, మరియు బీజీ చలామణీలలోగూడ ఖాతాలు తెరువబడును. ఒకే మనిషి రెండు చలామణీలలోగూడ ఖాతా తెరుచుకొనవచ్చును.

సేవింగుబ్యాంకు డిపాసిట్లు:— హాలీ, బీ.జీ రెండుచలామణులలోగూడ ఖాతాలు తెరువవచ్చును. హాలీకి 3½ మిత్తి బీ.జీ కి ౪ ఇవ్వబడును. ఒకే రెండుచలామణులలోగూడ ఖాతాలు తెరువచ్చును.

నిర్ణయమైన డిపాసిట్లు మరియు కొద్దికాలపు డిపాసిట్లు.— దీర్ఘకాలపు డిపాసిటును, కొలదికాలపు డిపాసిటును, రెండు చలామణులలోగూడ సమంజసమైన వడ్డీ రేట్లపైన దీసుకొనబడును. వడ్డీ రేట్లు దరఖాస్తుపెట్టి తెలుసుకొనవచ్చును. స్టెరింగు డ్రాఫ్టు మరియు టెలిగ్రాఫిక్ ట్రాన్సుఫర్సు నేరుగా హైదరాబాదునుండియే పంపబడును.

బంగారు కమ్ములు (Goldbard) చక్రవర్తి గారి టంకశాలలో అచ్చొత్తబడిన నిర్దిష్టతులముల మరియు అయిదుతులముల బంగారుకమ్ములు అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నవి.

సీలువేసి కట్టబడిన ప్యాకేజీలున్ను మరియు సెక్యూరిటీలు భద్రముగానుంచు బాధ్యతపై తీసుకొనబడును మరియు అఖరివాసిపై మిత్తి తీసుకొనబడును.

అన్నివిధములైన బ్యాంకువ్యవహారములు జరుపబడును.

డి స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా

ఇండస్ట్రియల్ అండుజనరలుఅస్యూరెన్సు కంపెని లిమిటెడ్ మదరాసు

5 స్టార్ ముఖ్యోపయములు

1 మిగుల తక్కువ ప్రీమియములు
2 డాక్టరు పరీక్ష లేదు
3 శాస్త్రీయమగు స్కీములు
4 విభాగపద్ధతి లేదు
5 గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలు నిలవ

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలు	రు 65000
చెల్లించిన క్లయిములు	రు 150000
సంవత్సర ఆదాయము	రు 150000

శ్రద్ధతో గ్యారంటీగా పనిచేయబడును.

ఏజంట్లు ప్రతి జిల్లా తాలూకాలలోను కావలయును.

ఇట్లు
చీఫ్ సెక్రటరి
డి. స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్ అండు జనరల్
అస్యూరెన్సు కంపెని లిమిటెడ్ మౌంటురోడ్

ఆంధ్రబ్యాంకు లిమిటెడ్

హైదరాబాదు దక్కన్

వడ్డీల వివరము

కల్దారు సేవింగ్సు బ్యాంకు ఎక్కౌంట్లు	4½%
హాలీ సేవింగ్సు బ్యాంకు ఎక్కౌంట్లు	4 %
హాలీ లేక కల్దారు కరెంటుఎక్కౌంట్లు (జనవరినుండి జూన్‌వరకు)	2½%
కల్దార్ కరెంటు ఎక్కౌంట్లు (జూలైనుండి డిసెంబరువరకు)	2%

ఎక్కౌంట్లు ఒక్కరి పేరనే హాలీలోను కల్దార్‌లోను తెరువ వచ్చును.

ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్లు తీసుకొన బడును.

రేట్ల వివరములు. బ్యాంకునందు తెలుసుకొన వచ్చును.

బ్యాంకు ఉదయం 9 గంటలనుండి తెరచి యుండును

డి. యస్. శాస్త్రి ఎం. ఏ. సర్టి. ఎ. ఐ. బి సెక్రటరీ } ఎస్. ఎమ్. ఎస్. విజయం ఏజంటు

" దేశోపకారి ,, కార్యాలయం సోదాచేయుట

రంగూను, జూను ౨౯:—

రాజద్రోహకరమగు వ్యాసము ప్రకటింపబడినందున పోలీసువారు " దేశోపకారి ,, అను తమిళ వారపత్రిక కార్యాలయమును నేడుదయము సోదాచేసి కొంత ఆస్తిని జప్తుచేసిరి. రాజద్రోహకరమగు గ్రంథము లేవియు దొరకలేదు. సంపాదకుడగు గణపతిగారిపై వారంటు గలదు కాని యింకను అరెస్టుచేయలేదు.

శ్రీకృష్ణాభవను హోటలు

అబిడ్ బిల్డింగు హైదరాబాదు

ఇచ్చట మంచి భోజనము సకాలమునకు లభించును. ... ఫలాహారములు దొరకును. ... కే. యస్. కృష్ణయ్య ప్రొప్రయిటర్

Sree Krishna Bhavan Hotel.

భగత్ లాల్ నారాయణ్‌జీ అత్తరు వ్యాపారము

మక్కి కమాన్ హైదరాబాదు

మా వద్ద అన్నివిధములైన స్వదేశ విదేశ అత్తరులు తైలము అగరుబత్తీలు కుంకుమపువ్వు సాయబువ్వులు మొదలగునవి అమ్మబడును

గోలకొండ బుక్ డిపో

గ్రంథము	వెల
౧. రెడ్డిశిలలనిర్ణయచంద్రిక	౧-౮-౦
౨. సంఘోద్ధరణము	౦-౫-౦
౩. కర్నూలురాజుల వంశావళి	౦-౩-౦
౪. గయోపాఖ్యానము	౦-౩-౦
౫. కృష్ణాలహరి	౦-౨-౦
౬. చారుమినార్ (పద్యములుసచిత్రము)	౦-౪-౦

సూ:— వ్యాపారస్థులకు తగిన కమీషను ఇయ్యబడును. వెంటనే వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

మేనేజర్ గోలకొండబుక్‌డిపో
తూర్పు బజారు హైదరాబాదు దక్కన్

మలబద్ధకము, నరములు బలసిపోవుట అగ్నిమాంద్యము, నరములు బలహీనత, ... లగువానికి ప్రపంచ ప్రసిద్ధి జెందిన మా

ఆతంక నిగ్రహ మాత్రలు

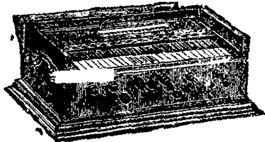
అమ్మోఘమగు మందు
50 సంవత్సరములనుండి ప్రసిద్ధి నున్నది.
32 మాత్రల సీసా 1-0-0 రూ
4 రూపాయలకు 5 డబ్బాలు.

ఉచితము! ఉచితము!

కామ శాస్త్రము

ఆరోగ్యమునకు, ఐశ్వర్యమునకు, అభివృద్ధికి చక్కని దారిచూపునది ఉచితముగా పోస్టుఖర్చుగూడ లేకుండపంపబడును కావలసినవారు ఈక్రిందివారికి వ్రాయుడు:—

ఆతంక నిగ్రహ ఫార్మసి
26, ...

గోలకొండ పత్రిక

త్రూపుబజారు హైదరాబాదు దక్కన్.

సంవత్సరము చందా

రు. ౨—౦—౦

అర ,, ౧—౮—౦

విడి ప్రతిక ౦—౧—౪

REG No. ...

RegNo.M.2185

... Balakrishna Reddy ... Press, Hyderabad and Published by K. Balakrishna Reddy

The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa. The only Telugu Newspaper for H. E. H. The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును

హైద్రాబాదు దక్కన్

Golconda Patrika. Hyderabad, Dn.

సంపుటము ౬ } శా. శ. ౧౮౫౪ అంగీరసనామ సం॥ ర ఆషాఢ శు॥ ౩ బుధవారము 6-7-32 { సంచిక ౧౫

సంస్థానముల ప్రజలు

వడ్లమూడి సత్యనారాయణ గారు

(గత సంచిక తరువాయి)

ఎవరైనా తమ హక్కులను గూర్చి బోధింపబోవుట ఘోరమైన నేరమగును. రాజగారి యాజ్ఞలేనిది సంస్థానములు దాటిపోగూడదను చట్టము తొలగించబడినను యాచరణయందు పెట్టబడలేదు. కోటా సంస్థానమందు రజపుతులు, భీలులు, గొల్లలు మొదలగు జాతులవారు యజమానుల యిష్టములేనిదే మరియొక రాజ్యమున కేగరాదు. వారు రాజ్యమును వదలి పోదలచిన జిల్లా అధికారుల యాజ్ఞ పొందవలెను. లేనిచో వారు తిరిగి జిల్లా అధికారుల కొప్పగించ బడుదురు. కొన్ని జాతులవారి కేవలిని నుద్యోగము లియ్యబడవు. అదివరకే సంస్థానోద్యోగములలో నున్న భానిసజాతులవారిని తొలగించ వలసినదిగా కోటా సంస్థానము సెప్టెంబరు ౧౯౩౦ సంవత్సరము సందాజ్ఞ జారీచేసెను. జాతి సమితి ప్రతినిధియు, వెర్సైలీసు సంధి పత్రము పై సంతకము జేసినవాడును, బ్రిటిషు ప్రభుత్వముచే మహా ప్రతిభావంతుడుగా పరిగణింపబడిన బికనీర్ మహారాజుగారి రాజ్యమున నగరోగాణ గాని చమారులు గాని కలసి ౧౦,౫౭౮ మంది భానిసలున్నట్లు ౧౯౩౧ వ సంవత్సరపు జనాభా లెక్కలు తెలుపుచున్నవి. ఆళ్వారునందు ౫,౧౨౮ భానిసలు గలరు. ఈ లెక్కలు ౧౯౩౧ వ సంవత్సరము నాటివైనను నేటివరకు యేమియు మార్పులేదు. ఇందరు భానిసలు గల యీ సంస్థానాధీశుని భారత కార్యదర్శి యీ విధముగా కీర్తించెను.

"జీవిత పథము లన్నిటియందును నతడు ప్రతిభావంతుడని చెప్పదగినవాడు. అతని రాజ్యము సుపరిపాలనా చిహ్నాభరితమై యొప్పుచున్నది"

ఈ భానిసలలను వారేగాక యే సంస్థానప్రజయైనను మహారాజా మొదలుకొని పోలీసు కానిస్టేబిలు వరకు గల యధికారుల కవసరమైనప్పుడు వెట్టిచాకిరి చేయ నిర్బంధింప బడుదురు. ఈ వెట్టిచాకిరి లేక నిర్బంధసేవ యిందుమిం చిన్న సంస్థానములందు దయనీయముగ నున్నది. మహారాజు వేటకేగునప్పుడు కంటకయుతమగు ఘోరారణ్యములలో, గ్రీష్మాతప తప్తమగు ధూళియందు, శిలాశకలములకు పర్వతశ్రేణులపై పరవళ్ళొలి నిర్బంధింప బడుదురు. స్త్రీలకు స్వైరము, వారు యువతులు కానిమ్ము, వృద్ధులు కానిమ్ము, పుణ్యస్త్రీ కానిమ్ము, విధవలు కానిమ్ము, యీ నిర్బంధసేవనుండి విముక్తిలేదు. వారు సరిగా పనిచేయనట్లు తలచిన కొరడాలతో గాని, చెప్పులతో గాని మోదబడుదురు. శక్తివిహీనతచే పనిచేయజాలన్న అరవదేండ్ల వృద్ధస్త్రీ బహిరంగ వీధులలో లాఠీలతో మోదబడుట తా నెరుగుదునని చట్టరు గారు వ్రాయుచున్నారు. ఎవ్వడైనను వెట్టిచాకిరి చేయుటయేగాక తన పశువులను కూడ బాడుగ నాశించకుండ సంస్థానోద్యోగు లెప్పుడడిగిన నప్పుడివ్వవలెను. ఇంతేగాక, మంగలి, చాకలి, కమ్మరి, దర్జీ, వడ్రంగి, మొదలగు వారందరు ఎల్లవృత్తుల వారును సంస్థానోద్యోగులకు ప్రతిఫలము లేని పనులు చేసి తీరవలెను. లేనిచో కొరడా దెబ్బలో కారాగృహమో తప్ప వేరు విముక్తి లేదు. మరొక సంస్థానమునకు పారిపోయిన పట్టి యీయ్యక పోదురు. బ్రిటిషు యిండియాలో నైనను పని దొరకుట కష్టము. దొరికినను యిచ్చట జీవిత వ్యయమును భరించుట దుస్సాధ్యము. ఈ భానిసత్వము పెంపొందింప బ్రిటిషు ఏజెంటుల వాక్యము లెట్టుల తోడ్పడుచున్నవో చూతము. ౧౯౩౦ సం॥ లో కోటా సంస్థానము వారు రాజప్రతినిధి యేజంటుకు వినతి పత్రి సమర్పించుచు తమ రాజ్యమందు నిర్బంధ సేవ తొలగింపబడినదని చెప్పిరి. అప్పుడాతడిట్లనెను. "నిర్బంధ సేవ ప్రజలను భానిస స్థితికి గొనితెచ్చు సంస్థకాదు. పైగా సంస్థానాధీశునకును ప్రజలకును మధ్య నుండెడి మైన పరస్పర సంబంధ మున్నట్లు తెలుపును. ప్రేమ పూరితమై యుపయోగమనుగాను మనఃపూర్వకముగా నొనర్పబడు నా సేవ దయతో, నాదరముతో పరిగ్రహింప బడుచున్నది. .... అది సంస్థానములందు చిరకాల ముండునని యాసించెదము'

సంస్థానము లందలిభూమిహక్కులు పలువిధము లుగా నుండును అందు సామాన్యరైతుల హక్కులలో ముఖ్యమైనవి రెండు తెరగులు. శిస్తునిర్ణయము శాశ్వతము కాకపోయినను భూమిపై శాశ్వతమైన హక్కు గలిగి యుండుటొకటి. రెండవ రకము భూమిహక్కు సంస్థానాధీశుల యిచ్ఛాధీనములు. కథియవాడు రాష్ట్రములందు పెద్దమొత్తముగల సొమ్మునొకేసారి తీసికొని యిచ్ఛాధీనములైన భూములపై శాశ్వతమైన హక్కు నిత్తురు. అప్పుడు రైతు భూమి తనదను భావమున దానిని బలపఱచి సారవంతము జేయును. ఆయకములగు నాభూముల గాంచి సంస్థానాధీశుడు తిరిగి వాటి నేడో నాకమిషపై నిచ్ఛాధీనము లొనరించును. లేదా లాగికొని మరొకనికి విక్రయించును. ఈ యన్యాయ రీతిని రక్షింగు ప్రభువుకూడ గ్రహించెను. కాని యెట్టిమార్పును కలుగలేదు.

సాధారణముగా వ్యవసాయకుని యాదాయము నందిగాక, వానినుండి నూటికి ౭౦ వంతుల వరకు పన్నులరూపమున సంస్థానాధీశులకు పోవును. నవానగర సంస్థానపు కృషీవలులపై విధింపబడిన యీ దిగువ పన్నులు గాంచిన వారెట్టి స్థితియందున్నది తెలియగలదు.

౧. భూమిపన్ను, ౨. ఆస్తి హక్కుపన్ను, ౩. కలపుపన్ను, ౪. కాటక భీమాపన్ను, ౫. పాడిపశువులపైని పన్ను, ౬. దూడపన్ను, ౭. పశువిక్రయ పన్ను, ౮. నేతి విక్రయమునకు పన్ను, ౯. పశుగ్రాసముపైన పన్ను, ౧౦. ధాన్యముల విక్రయమునకు పన్ను, ౧౧. చిల్లర వర్తకమునకు పన్ను, ౧౨. శాలివాహన [illegible] పన్ను, ౧౩. పశువుల వైద్యులకు పన్ను, ౧౪. [illegible] పన్ను, ౧౫. ఫలవృక్షములకు పన్ను, ౧౬. బెల్లమునకు పన్ను, ౧౭. పంచదారకు పన్ను, ౧౮. [illegible] పన్ను, ౧౯. కూరగాయలకు పన్ను.

వావు పట్టుటకు కూడ పన్నులున్నవి భిక్షుకులగు బ్రాహ్మణులు, ఫకీరులు, సన్యాసులకు కూడ పన్నులున్నవి. బ్యాండువారు, వర్తకులు, శిల్పులు, కార్మికులు. మొదలగు వారిచ్చు పన్నులువేరు. గవర్నరులు గాని, వైస్రాయిలుగాని లేక యితర పెద్ద యధికారులుగాని వచ్చినప్పుడు వారి విందులకు, వేటలకు, ఆటలకు, పాటలకు, వెచ్చింపబడు లక్షలకొలది ద్రవ్యము ప్రజల నుండి వసూలు చేయబడును, అనాథలగు స్త్రీలు పోషణకై పిండివిసరుకొను తిరుగండ్లపై పన్నువిధించు మీ రాశ్చర్యపడెదరు. ఉప్పు యొందు [illegible] వంతులు పన్నులకై పోవును. గాడిదలు, ఎద్దులు, ఆవులు, దున్నపోతులు, కోడెలు, [illegible] మార్చుకొనుటకు, కూలికి, వ్యవసాయోపకరణములకు, [illegible] తెచ్చుకొనుటకు, తదితర సామాన్యావసరములకు, వెచ్చించుకొనవలెను. సాధ్యమా? ప్రజా! ఇవ్వన్నియు పోగా నేమైనా మిగులునేమో యని యొక్క [illegible] పోలీసు అధికారులు కన్నువేసి యుందురు. పన్నులు ధనధాన్య రూపములలో నేరిలొనైన నచ్చు వసూలు చేతురు. నూర్పిళ్లయి పండించిన ధాన్యము [illegible] వచ్చినను, పరిదా వచ్చినను, సంస్థానోద్యోగులు వచ్చుదనుక [illegible] తీసికొని పోవిబుతే [illegible] ప్రజలు సిస్తి [illegible] ధలు పెట్టి వసూలు చేయు [illegible] పరిపాలన పద్ధతులకు గాక, పరిపోషణకొరకు గాని, [illegible] సంస్థానాధిపతులు [illegible] [illegible] భోగములకు [illegible]

అళ్వారు సంస్థానమునందు ౧౯౦౧ లో ౭,౬౭,౭౮౬, ౧౯౧౧ లో ౭,౩౧,౧౮౮, ౧౯౨౧ లో ౭,౧౦,౧౫౪, జనసంఖ్య. ఈ తగ్గుచున్న జనసంఖ్యపై విధింపబడిన పన్నుల వృద్ధి గాంచుడు. ౧౯౧౧ లో ౨౦,౦౦,౦౦౦ పౌనులు, ౧౯౨౧ లో ౩,౯౬,౦౦౦ పౌనులు, ౧౯౨౭ లో ౪,౦౦,౦౦౦ పౌనులు, ఇందు నూటికి ౧ వంతు ప్రజల విద్యకును, ౧/౩ వ వంతు వైద్యసహాయమునకును వినియోగించబడుచున్నది.

బికానగరు నందు ౧౦,౦౦,౦౦౦ పౌనుల నివిన్యాయ నుండి మహారాజు స్వంత ఖర్చులకు ౧౯౨౬, ౨౭ బడ్జెటు ననుసరించి ౭౦౦,౦౦ పౌనులు వినియోగింపబడెను ఆసంవత్సరమందే విద్యకు నూటికి ౧౪ వైద్యసహాయమునకు ౧ వంతున సెలవు చేయబడెను. మైసూరు, [illegible] వంటి నాలుగైదు సంస్థానములందప్ప యితర సంస్థానముల పరిపాలన అభిప్రాయములకే కొలది విలువలేదు. (కృ॥ప॥)

గుడివాడలో శిక్షలు

మూతక్కి గోపాల కృష్ణయ్యగారికి 1 1/2 సం॥ శిక్ష

కొమరవోలు గ్రామ వాస్తవ్యులును, గుడివాడ తాలూకా డిక్టేటరును అగు శ్రీయుత మూతక్కి గోపాల కృష్ణయ్యగారిపై గుడివాడ పోలీసువారు వీరు వలంటీర్లను చేర్చియు, వారి నుండి కాంగ్రెసు శిబిరమునకుగాను ఇచ్చియు, ఆశిబిరములో వలంటీర్ల సమావేశములు జరుపుచును, ప్రభుత్వమువారిచే నిషేధింపబడిన గుడివాడ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమునకు నియంతలై సదరు సంఘమును నడుపుచున్నారని పోలీసువారు నేరమారోపించి గుడివాడ సబు డివిజనల్ మేజస్ట్రేటుగారగు రావు బహదూరు సరదా వెంకట రమణయ్య నాయుడుగారి యెదుట నిన్నటి దినము విచారణకు తెచ్చిరి. గుడివాడ పోలీసు సర్కిలు యినస్పెక్టరుగారు ప్రాసిక్యూషను పక్షమున విచారింపబడిరి. నిందితుడు తనకు డిఫెన్సుగాని సాక్ష్యముగాని లేదని చెప్పెను. మేజస్ట్రేటుగారు వీరిని క్రిమినల్ లా అమెండు మెంటు ఆక్టు సెక్షను 17 (2) క్రిందను 1932 సం॥ 5 వ ఆర్డినెన్సు 4 వ సెక్షను క్రిందను చార్జిచేసి మొదటి సెక్షనుక్రింద ఒకసంవత్సరమును, రెండవ సెక్షనుక్రిందఆరు మాసములు కఠినశిక్షయు రెండుక్రిందనుచేసి 100 జరిమానానువిధించుచు తీర్పుచెప్పిరి.

కొసరాజు శేషయ్యగారికి 2 సం॥ శిక్ష

పై మేజస్ట్రేటుగారి యెదుటనే గుడివాడపోలీసువారు వెంట్రప్రగడ వలంటీరు శ్రీయుత కొసరాజు శేషయ్యగారిపై ఐ. పి. సి 117 సె॥ క్రిందను పోలీసు ఆక్టు 44 వ సె॥ క్రింద "గారిబాల్డి వర్ధంతి" అనుకరపత్రికల సైక్లోస్టయిలులో ముద్రించి పంచిపెట్టినట్లును పోలీసువారికి రాజ్యధికార్లయుత్తర్వుల నిరాకరించవలసినదని ప్రోత్సహించినట్లును చార్జీలను మోపి విచారణనిమిత్తము హాజరుపెట్టిరి.

హెడు కానిస్టేబిల్, గుడివాడ పోలీసుసబు యినస్పెక్టరుగారు ప్రాసిక్యూషను పక్షమున విచారింపబడిరి. మేజస్ట్రేటుగారు తీర్పుచెప్పుచు రెండు సంవత్సరముల కఠినశిక్ష ననుభవించునట్లును, నూరు రూపాయిలు జరిమానాను చెల్లించునట్లును చెప్పిరి.

భవిష్య రాజ్యాంగ సంస్కరణములు

రాజప్రతినిధి ప్రకటన

రౌండుటేబిల్ సభా సమావేశముగాని ఫెడరల్ కమిటీ సమావేశముగాని ఇకమీద అవసరములేవు కొద్దిమార్పులతో ఆర్డినెన్సులు పునరుద్ధరింపబడును

కాంగ్రెసు అణచివేయ వలసినది

ఇండియామంత్రి కామన్సు సభలో రాజప్రతినిధి ప్రకటనను బలపరచుట

వివిధ సంఘములవారు హోరుగారి ప్రకటనను నిరసించుట

రాజకీయ ఖైదీల నందరిని విడుదల చేయవలెను

దొరతనమువారు కరిన విధానముల రద్దు పరుపవలెను

కాంగ్రెసుతో రాజీపడుట వసరము

హోరుగారు స్వయముగ ఇండియాకరిగి

గాంధీజీ సహకారము పొందుట శ్రేయస్కరము

వైస్రాయిగారి ప్రకటనము

ఒక్కచట్టమునే ఉపపాదింప దలచుట

బ్రిటిషు దొరతనమువారు పార్లమెంటులో నొక్కచట్టమునే ఉపపాదింప దలచిరి. దానిలోనే రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలన మునకును ఫెడరేషనునకును గూడ యేర్పాటు చేయబడును.

ముందుగా రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును నెలకొల్పుట

కాని ఫెడరేషనును ప్రారంభించుటకు అవసరములగు యేర్పాటులన్నియును పూర్తియగునరకును రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును గూడ నిలిపియుంచ నవసరము లేకుండ వెంటనే రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును ప్రారంభించుటకు గూడ చట్టములో నవకాశము కలుగజేయబడును

ఫెడరేషను వివరములు

యావద్భారత ఫెడరేషను నేర్పరచుటయే బ్రిటిషుదొరతనము వారి ముఖ్యోద్దేశము. గాన ఫెడరేషనులో చేరగోరు ప్రాంతములు ఫెడరేషనులో చేరుటకు సిద్ధముగానుండ వలెను.

రాష్ట్రములును, సంస్థానములును, ఫెడరలు గవర్నమెంటును, పార్లమెంటును సమగ్రముగను సామరస్యముతోను తమతమ కర్తవ్యములను నెరవేర్చుటకు ఆర్థికాది సౌకర్యము లు పూర్తిగా కలవని నమ్ముటకు తగినవాగ్దానములను చట్టము నుపపాదించు నపుడు ముఖ్యముగా చేయవలెను

రక్షణలు

రక్షణాలను బడయుట కర్హతగల సంఘములకు నెరవేర్చుటకు సాధ్యమైనట్టియును సమగ్రమైనట్టియును రక్షణాలే ర్పరుప బడెనను నమ్మకమును కలుగజేయవలెను ఈ షరతుల ను నెరవేర్చుటకు శక్తివంచన లేకుండ పనిజేయ వలెననియే బ్రిటిషు దొరతనము వారు ముఖ్యముగా కోరుచున్నారు. గాన వీటి వివరములను పరిశీలించినచో చాల నిరోధములు కనబడుట నిశ్చయము.

భారతీయుల సహకారము

సాధ్యమైనంత త్వరలోను చాల శ్రేష్ఠముగాను యీ నిరోధములను తొలగించుటకును రౌండుటేబిలు సభవారు నిర్ణయించిన రీతిని భారతీయుల సలహాను సహకారమును బడయుచుండుటను అవలంబించ బడదగిన విధానమును గూర్చి బ్రిటిషు దొరతనము వారు మిక్కిలి శ్రద్ధగా నాలోచించి యున్నారు

మూడవ రౌండుటేబిలు సభయును ఫెడరలు స్ట్రక్చరు సంఘ సభయును జరుపబడవు

ఇప్పుడు యేర్పడిన పరిస్థితులలో అత్యధిక సంఖ్యాకుల సభ్యులతో గూడిన రౌండుటేబిలు సభను గాని ఫెడరలు స్ట్రక్చరు సంఘసభను గాని జరుపుటవలన చాల ఆలస్యమగును ముఖ్యతమములగు సమస్యలను అతి శీఘ్రముగా పరిష్కరింప వలసి యుండుటచే ఆ సభలవలన చాల ఆలస్యము తటస్థించును అని దొరతనము వారు నిశ్చయించిరి. ఇరువుల దొరతనముల వారి వలన ప్రతిపాదించిన పద్ధతి వెనుకటి పద్ధతికి కొంత భిన్నముగా నుండినను దీనివలన ఇట్టి ముఖ్యసమస్యలను త్వరగా పరిష్కరించుట కవకాశ మేర్పడగలదు. ఇదివరకు జరిగినపనికి మూలాధారముగు భారతీయుల సహకారము గూడ పూర్తిగా లభింపగలదు. అని బ్రిటిషు దొరతనమువారు నిర్ధారణచేసిరి.

అల్పసంఖ్యాకుల సమస్య

ముందుగా వారు నిరోధములను తొలగించెదరు ఇప్పుడు ముందుగా అభివృద్ధికి నిరోధకముగా నున్న అల్పసంఖ్యాకుల సమస్యను సంబంధించిన కొన్ని విషయములనుగూర్చి తమ పరిష్కారమును తెలుపుటకు దొరతనమువారు పూనుకొనిరి కొనవారు దా ప్రకటించెదరు

రౌండుటేబిలు ఆలోచన సంఘము

ఈ ప్రకటన వలన అల్పసంఖ్యాకుల సమస్యకు సంబంధించిన నిరోధమును తొలగినచో వెంటనే రౌండుటేబిలు ఆలోచన సంఘముకనైలు మరల ప్రారంభింపబడును వారు, ఆ తర్వాత ముఖ్య సమస్యలను పరిష్కరింపవలసి యున్నది గాన విరామము లేకుండ వారు పని చేసెదరు

సంస్థానముల సమస్య

బ్రిటిషు యిండియాకును సంస్థానములకును గూడ సంబంధించిన సమస్యలనుగూర్చి ఆలోచన సంఘము వారు చర్చించుచుండగా కేవలము సంస్థానములకు మాత్రమే సంబంధించిన కొన్ని సమస్యలను తీర్మానించుటకు బ్రిటిషు దొరతనము వారు పూనుకొందురు

చట్టము నుపపాదించుట

కొన్ని ముఖ్యసమస్యలనుగూర్చి మాత్రమే పార్లమెంటులో భారతీయులతో నాలోచింపవలసి యుండునని వారు నిశ్చయించిరి

జాయింటు పార్లమెంటు సెలక్టు కమిటీ

భారత రాజ్యాంగ విధానమును సవరించుటను గూర్చి దొరతనమువారు చేసిన సూచనలను గూర్చి ఆలోచించుటకు రెండు పార్లమెంటు సభలును కలిసి ఒక జాయింటు సెలక్టుకమిటీ నేర్పరుపవలెను. భారతీయ ప్రతినిధులతో నాలోచించుటకు ఆ కమిటీకి అధికారము యియ్యవలెనని దొరతనమువారు పార్లమెంటువారిని కోరెదరు

లండనులో ఆలోచింపవలసిన సంఘము

దొరతనము వారి అభిప్రాయములు ఖాయపరుపవలసి వచ్చినచో ఆ కాలమున లండనులో భారతీయులుగల సంఘమును ఏర్పరుపవలెను. ముందుగా నాలోచించుటకు అవసరమైన విషయములను దృష్టియందుంచుకొని వారితో సంప్రదించవలెను.

పార్లమెంటులో హోరుగారి ప్రకటనము

27 వ తేదిన పార్లమెంటు సభలో ఇండియా స్థితిని రాజకీయ పరిస్థితులను గూర్చి హోరుగారి ప్రకటన యీ విధముగ నుండెను

క్రొత్త ఆర్డినెన్సు

జూలై నెల 3 వ తేదీ నాటికి ప్రత్యేకాధికారమును ఇచ్చిన ఆర్డినెన్సుల గడువు ముగియుచుండుటచే క్రొత్తదానిని విధించవలసి వచ్చెను. ఆ నాటితో ఆర్డినెన్సుల అధికారము సమాప్తము గావున వాటిలో చాల అధికారములను నిలుపుకొనుటకు మరియొక ఆర్డినెన్సు చేయ దలచిరి

క్రొత్త ఇండియా చట్టము

క్రొత్త ఇండియా చట్టమును పార్లమెంటులో నుపపాదించుటకు కొన్ని చాల నిరోధములు గలవు దానిని విశేషముగను అనేక సంస్థానముల అభిప్రాయములను వారు దొరతనమునకు తెలిపిరి. దొరతనమువారిప్పుడు వెంటనే అవలంబింప దలచిన విధానము నిచట వివరింప దలచిరి.

సత్యాగ్రహము నణచుటలో ఆర్డినెన్సులు విఫలముగుట

దొరతనమువారు అధికారములను దుర్వినియోగము చేయుచున్నారను నిందను నిరాకరించుచు ఆర్డినెన్సులు చాల కఠినముగా నున్నమాట నిజమేగాని సర్వశక్తి సంపన్నమగు ప్రభుత్వమును ప్రతిఘటించుటలో సత్యాగ్రహము విజయమును పొందజాలదని లోకమునకు వెల్లడించుటకివి అవసరముగా నేర్పడెను. కాని కాంగ్రెసువారికను సత్యాగ్రహము నుపసంహరింప దలచుకొనలేదు. ఇట్టిపరిస్థితులలో లాఠీగుండ్లకు గురియై సత్పరిపాలనము కొరకు ఐక్యము కోరిన సక్రమమార్గము నవలంబించు కాంగ్రెసువారు యితర పక్షములవారిని నిర్బంధింపకుండ దొరతనమువారు యితర పక్షములవారికి రక్షణ నొసగగలుగుటలేదా??? అను దాని పరిశీలించుటవలన ఆర్డినెన్సుల నింకను కొంతకాలము నుంచు టవసరమే యగునని దొరతనమువారు నిర్ణయించిరి

సాంఘిక సమస్య

సాంఘిక సమస్యలు పరిష్కరించు వరకును సెంటరులో గాని రాష్ట్రీయములో గాని యెట్టిరాజకీయాభివృద్ధియును కలుగజాలదు. ఈ సమస్యను వివిధ సంఘములవారు తమలోతామే పరిష్కరించుకొనగలరని దొరతనమువారు తలచిరిగాని అది నెరవేరలేదు. గత అనుభవముల నుండియును యీ సమస్య మాత్రము క్లిష్టమైనదని దొరతనమువారే యీ సమస్యను పరిష్కరించెదరని వాగ్దానము చేసిరి.

సంస్థానాధిపతులతో సంప్రదింపులు

ఇప్పుడు సంస్థానాధిపతుల ప్రతినిధులతో దొరతనమువారు యిండియాలో నాలోచనలను జరుపుచున్నారు. దీనివల్ల భారత ఫెడరేషను యెంతవరకు సాధ్యమగునో త్వరలోనే విదితము కాగలదు.

అని హోరుగారు నుడివినపిమ్మట యిండియాలో రా జ్యాంగ విధిచేసిన ప్రకటనను పార్లమెంటుసభలో చదివిరి

రౌండు టేబిలు సభను విరమించుట

ఇపుడు రౌండు టేబిలు సభవంటి పెద్దసభను జరుపునెడ ల యింకను చాల ఆలస్యమగును గాన సాంఘికసమస్యను దొ రతనమువారే పరిష్కరించెదరు సలహాసంఘసభలో తక్కి న సమస్యలు అనుకూలముగా పరిష్కరింపబడు నెడల పార్ల మెంటరీ జాయింటు సెలక్టుకమిటీ నేర్పాటుచేసెదరు. ఆ సంఘమువారు భారతప్రతినిధుల అభిప్రాయములను తెలుసు కొందురు చట్టము పార్లమెంటులో నుపపాదింపబడుటకు ముందుగానే యాలోచనలు జరుగుచు గాన భారత ప్రతిని ధుల కడపటి అభిప్రాయములకు ప్రాముఖ్యత లభింపగలదని హోరుగారు నుడివిరి

ఇండియామంత్రి ప్రత్యుత్తరము

ప్రభుత్వముయొక్క సూచనలు రౌండు టేబిలు విధాన మునకు విరుద్ధములుకావు. భారత సహకారమును పాటింప రాదను నుద్దేశము ప్రభుత్వమునకు లేనేలేదు విరుద్ధాభిప్రా యములుగాని భిన్నాభిప్రాయమును త్రుణీకరించు తలంపు గాని లేదు కాలయాపనమును వారించుటకే యీ సూచనలు గావించబడెను. ఇకను సభలు సమావేశములు జరుపుచుండు నెడల మరొకవత్సరమో అంతకన్న నెక్కువకాలమో పట్టు ను. ప్రభుత్వమొక పరిష్కారమును సాధ్యమైనంత త్వరలో చేయదలచి యున్నారు కాని కాలయాపన చేయుటలేదని లాన్సుబరీగారు గమనింపదగును సమాంత దశయందు భార త సహకార మెంతయు నవసరము ఇంకను విధానము నందుమాత్ర మెట్టిమార్పు లేదు మనమిప్పుడు నిర్ధారించ వలసినట్లు లోకబిల్లు విషయమును మాత్రమే గమనింపవలసి యుండును. పరతులు త్రుప్తికరములో కావో యని విచారిం చుటకు సైతమెంతయు వ్యవధికలదు పార్లమెంటునందలి యుభయ సభలకు సముచిత ప్రాతినిధ్య ముండును.

జోసెఫ్‌గారు హోరుగారి ప్రకటనమును సమర్థించుట.

మధుర, జూలై 29 —

జార్జి జోసెఫ్‌గారు యిటు చెప్పిరి —

మూడవ రౌండు టేబిలు సభను మానివేయుటకు జేసిన నిర్ణయము చాల ప్రశస్తమైనది రౌండు టేబిలు సభలు విఫలము లయినవి మూడవది ఫలప్రదమగునా ఇట్టి సభలో నిర్ణయములు గావించు పద్ధతియే సరియైనది కాదని నేను తలచితిని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కాంగ్రెసుకంటె ఎక్కువ తులు గాంధిగారెట్లు చెప్పినను రౌండు టేబిలు సభ విఫ లమయ్యెను. ... జాయింటు కమిటీ పద్ధతి ... సంఘముయొక్క తీర్మానములనే ... ప్రభుత్వమువారు ... మిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు ... మున్నారు.

రాజప్రతినిధికి విజ్ఞప్తి

ప్రస్తుతము అమలులోనున్న కఠిన విధానమును రద్దుపరచవలెను.

మదరాసు ప్రెసిడెన్సీలోని విఖ్యాత పురుషులు యీ క్రింది రాజప్రతినిధికి ...

ఇటీవల ... చేసిన ప్రకటనల ... యును దేశమున శాంతియు క్రమముగా నెలకొనుచుండు టకుగాను రాజకీయములకు సంస్కరణలు కలుగవలెనియును దేశ మందు సహజస్థితి యేర్పడవలెననియును కోరువారందరును కలసి (౧) కఠినవిధానమును వెంటనే రద్దుపరచవలెను. (౨) ... స్వపరిపాలనమునకై ... రాజ్యాంగ ... నెలకొ ల్పుటకు కాంగ్రెసువారి ... గలుగుటకుగాను గాంధిగారు ... వారి సహకారమును బడయుటకు ప్రయత్నింపవలెను" అని ... కోరవలసి యున్నది.

... గాంధిగారు రాజప్రతినిధితో సంప్రదింపులు జరిపి ... పరిష్కరించుటకు ...

యిపుడు దేశమునందంతటను పోలీసువారు ధనికులు, పేదలు, గొప్పవారు, కొద్దివారు స్త్రీలు, పురుషులు, యువ కులు ముసలులు, వృద్ధగాత్రులు, మర్త్యులు, విద్యాధికులు, విద్యావిహీనులను అచట విచక్షణలేకుండ అందరిమీదను గూడ ప్రయోగించుచుండుటచేతను, కాంగ్రెసువారు యెట్టి ప్రతీకారమును చేయకుండ ధైర్యముతో శిక్షలననుభవించు చుండుటవలనను గ్రేటు బ్రిటను లోను యిండియాలో మరల ప్రభుత్వమువారి నైరంకుశాధికారము పూర్తిగా నంతరించు చున్నదనుటలో లేశమైన నతిశయోక్తి లేదు

"ఈ ఆర్డినెన్సులు న్యాయవిరుద్ధములు" (లాకేసులా) అని వెనుక రసవిహారఘోషుగారు నుడివిరి. వీటిని మిక్కిలి అరుదుగాను చాల కొద్దికాలము వరకును మాత్రమే అమలు లో పెట్టవలెనను నభిప్రాయముతోనే వీటిని చేయునట్టి అధి కారమును బ్రిటను దొరతనమువారు రాజప్రతినిధికి మాత్ర మే యొసగిరి శాసన సభలను పిలుచుటకు వీలులేనప్పుడు మా త్రమే ఆటుల చేయవలెను. ఆరు నెలలకంటె నెక్కువకాల ము ఆర్డినెన్సును అమలులో నుండగూడదని విధింపబడె ను కాన అటుపిమ్మట వీటిని మరల అమలులో పెట్టుటకు రాజప్రతినిధికిని కార్యనిర్వాహక సంఘమునకును గూడ న ధికారము లేదని గొప్పగొప్ప న్యాయశాస్త్రవేత్త లందరును స్పష్టముగానే తెలిపియున్నారు.

కార్మికుల యాశయము

కాంగ్రెసుతో రాజీపడుటవసరము

మార్గన్ జోన్సుగారు మూలసూత్రముల కోత నుపపాదిం చుచు, ప్రభుత్వ సూచనలను గురించి యాలోచించుటకు ప్ర తిపక్షమునకు వ్యవధి యుండవలయును కావున నిప్పుడు వివర ముగ చర్చింప వీలుపడదు. కాని, సర్ శామ్యుయల్ హోరు గారి నిర్వచనమునందీ వ్యవధికాలమును ప్రభుత్వమును గాం ధీజీ పక్షమునకును గల యభిప్రాయభేదమును సమన్వయపర చుటకు వినియోగించదలచు సూచన యగపడునెడల ఇంకను నమ్మకముగ నుండెడిది సర్ శామ్యుయలు హోరుగారు చె ప్పిన విషయములకును మాకందిన విషయములకును చాలభేద ము కలదు దానిలో నెట్టి పరిస్థితు లంతచక్కగ లేవని తెలియు చున్నది ఆర్డినెన్సులు కాంగ్రెసు యుద్యమమును నంతరింప జే యుచున్నవని వారనుచున్నారు కాని యట్టి నిర్బంధ నిరోధ ము వలన మితవాదులకు సైతము కాంగ్రెసుపట్ల సానుభూతి య ధికమగుచున్నది తుద కొకమాట ప్రభుత్వము స్వపరిపాల నాంశమునందు సౌకర్యము నొసగ నుద్దేశింప గలయు ను ... విధానమును కాంగ్రెసు సహకారముగూడ పొం దవలయుననిరి

సంస్కరణములను అమలుపరచుటపై పైమాట కా ... అవి చక్కగ నాగింపబడని యెడల ... వరు విషయమును స్పష్టముగ ప్రకటించి వారి ప్రవేశ పెట్టద గినవి సర్ రెజినాల్డు క్రాడక్కు గారనిరి

... హోరు పరిష్కరణము సూచ్యములు ... ఆ సమిష్టిగ వారి వలన ప్రయాసాకరముగ ప్రజా స్వామికవా ... మనించుట కిది తగినది కర్నల్ వెడ్జివుడ్ గారనిరి

ఇండియా పాలనా సంస్కరణము మెల్లగ జరుగవల యునని శ్వేతపత్రమువారికి సూచింపబడినట్లు జాయింటు కమిటీయం దు ... సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ నాక్సుగారనిరి

వార్డ్లా మిల్నీగారు ఇండియా మంత్రిగారి సభినం దించుచు ... కాలముకాని సమావేశములకు కాదని రి

ఆర్డినెన్సులు సమయోచితావశ్యకమైనవు. ప్రజలను పోలీసులో ప్రవేశపెట్టు హాజరగు చుండవలెననుట కూడనిపని యని ఎర్నెస్టు బెన్నెట్టుగారనిరి

ఆర్డినెన్సులు సాధారణములు కానిక్రింద నత్యాచార ములు గావింపబడు చున్నందున వానిని సవరింపదగునని మే కిరు మిల్నరుగారనిరి

సర్ ఏడ్రియన్ బెయిలీగారు ఇండియా ప్రభుత్వ వి ధానము సామోదించి, ఇండియాతో బ్రిటిషువ్యాపార మెం తయు ప్రాముఖ్యమైనదనియు. తా మీమధ్య ఇండియాకేగి మరలి వచ్చినప్పటినుండి బ్రిటిషువారికిని యూరోపియనులకు ను భారతాభిమాన మెంతయు నున్నట్లు తెలియుచున్నదనిరి.

రత్ బోన్ కన్య సంస్కరణములు త్వరలో ప్రవేశపె ట్టబడదగును కాని, గాంధిగారి సహకారమును పొందుటకు ప్రయత్నించవలెనని యనిరి

... రక్షణల విషయము మరచుట కావున వా నికి హాని యేమియుని శ్యాండ్‌హర్ గారనిరి

పార్లమెంటులో ఇండియా విషయమునకు సర్ శామ్యు యల్ హోరుగారు నిర్వచించి, వర్తమాన ... చెప్ప ... గారు ... ఫిల్ గారలని, పిమ్మట లాన్సుబరీగారు మా ట్లాడుచు నట్లనిరి ఇంతవరకు ... వివరించిన విషయము నను కొన్ని ఛొరబాటుల యదుమును చెప్పున కార్మిక ప్రభుత్వ మువారి విషయమునందు మర్చిపోయిన సమావేశమునందు విధా నమునకు నత్యంత తారతమ్యము కలదు ఆరంభించినప్పుడు స మావేశమునకు భారతీయుల సలహా ... ద్దేశింపబ డెనుకాని, యిప్పుడు వారివిషయమే తలపెట్టబడకున్నది భా రతీయులకు స్వపరిపాలనమున మాత్రము కాక స్వయంనిర్ణ యాంశమునందు సైతము హక్కుగల దను నభిప్రాయముతో కార్మిక ప్రభుత్వమువారు విషయమును మొదలిడిరి వారికి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము నందే కీలుపించి యుండుటకుగాని వేరు పడుటకుగాని స్వాతంత్ర్య ముండునను సియమము ననుసరిం చియే కార్మికసభ్యులు పార్లమెంటు నందును జాయింటు క మిటీయందును వ్యవహరింతురు.

గాంధి సహకారమును పొందుము

మనమీ యార్డినెన్సుల వలన తప్ప మరికొట్టి విధమున ను ఇండియాను పాలింపలేమను నెడల మన మా దేశమును పాలించుటకు తగమనక తప్పదు గనుక ఇండియా మంత్రిగా రు తుదముట్ట పోరాడవలసియున్న దనుటకన్న నింకేదైన యుపాయము ననుసరింపదగును ఇండియామంత్రిగారి సమ యమున గాంధీజీ సహకారమును మరలపొంద యత్నించుట శ్రేయస్కరము. ఎటులైనను యీ విషయమునందొక పరి ష్కారము తప్పక చేసి తీరవలసియున్నది కావున హోరుగా రు స్వయముగ ఇండియాకేగి గాంధీజీ సహకారమును పొం దదగుననిరి

చర్చిల్ గారు లోథియన్ ప్రణాళికను నిరసించి ఇం డియామంత్రిగారి నిర్వచనము బర్కెన్‌హెడ్ హయాము నా టి పరిస్థితులను పోలియున్నందున తమ కామోదకరమని, ఇ భారతాభ్యుదయమున కదియే సాధనమనియు తెల్పిరి.

పశ్చిమ ఇండియా మితవాద సంఘమువారి సమావేశము.

రౌండుటేబిలు సభ పద్ధతిని వదలగూడదని తీర్మానించుట

బొంబాయి, జూలై ౨౮ —

ఈనెల ౨౮వ తేదీని సర్ చిమనలాలు సెటల్వాడు గారి అధ్యక్షత క్రింద నిచట పశ్చిమభారత జాతీయ మితవా దసంఘమువారి సభ జరిగినది

"హోరుగారు రౌండుటేబిలు పద్ధతికి కేవలము ... మార్గము నవలంబించునెడల నిజముగా సంతృప్తికర ముగా నుండెడిది అంగీకరించిన నిష్పక్షపాతమును దొరతనము వారితో కలిసి పనిచేయుచున్న మా బోటివారును భావి క ర్తవ్యమునుగూర్చి మరల నాలోచింపవలసియుండును" అను భావముగల యొక స్టేటుమెంటును సంఘమువారు తయారు చేసి ... మంత్రికిని యిండియా మం త్రికిని రాజప్రతినిధికిని తంతివార్తలద్వారా పంపిరి.

భావి సంస్థానములు

ఈ సూచనలు వలన భారత సంస్థానముల సలహా ... లేమోయని దిగులుపడ నవసరము లేదు. సంస్థానా ధిపతు లే యీ సూచనల నెంగించిరి కావున సమాఖ్య సమయము ... యభిప్రాయము ... ప్రస్తుతము వారు రాజప్రతినిధితో రాయబారము లను జరిపి యున్నారు ... రాయబారము ... ఎటులైనను త్వరలో సమాధానమును నెలకొల్పు టకు వారితో నాలోచించబడును.

కాంగ్రెసుతో సంధికవసరము

లాన్సుబరీగారు రాజీవిధానము ననుసరించుట మేలని ప్రభుత్వము వారితో సహకారము చూపు వారందరితో సంప్ర దింపులు జరుపుదురు కాంగ్రెసు సహకార మూనవలంపనివారితో రాజీ పడవలెను,

కాంగ్రెసువారు ప్రభుత్వమునకు విరుద్ధముగ పనిచేయు చున్నవారు వారితో మనకు సంధి కుదురదు వారు శాసనోల్ల ంఘనోద్యమమును చాలించి సహకార మూనునట్లు ఎప్పుడైన ను స్పష్టముగ చెప్పినయెడల మేము సిద్ధముగ నున్నాము వారు తిరుగ ప్రజాలోద్యమమును చాలించుకొని నంతవరకు వారితో సమాధాన ముండజాలదు

మితవాదుల ప్రతిపాదన వీగిపోయెను

* * *

బొంబాయిపత్రికల విమర్శ

బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక "పరాజయము మంగళకర మగుట" అను శీర్షికతో తన ప్రధాన వ్యాసమునందు ఇట్లు వ్రాయుచున్నది

సర్ శామ్యుయల్ హోరుగారి నిర్వచనము మాత్రము ... తుంపరలకు తక్కువ లేనట్లున్నది ఇం ... సూచనలు మరింత హెచ్చును ప్రభుత్వము పై ... జెండనవలసి యుండును దేశమునందు ... సూచనల నంగీకరింపరు, జాతీయా

శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారు గృహ పరిశ్రమ పాఠశాలను తెరచుట

ప్రభుత్వోన్నతోద్యోగులు అనేకులు పాల్గొనుట

౮ వ జూలై సాయంకాలము షమ్శీరాబాములో "గృహపరిశ్రమ పాఠశాలను" శ్రీ శ్రీ నిజాము ప్రభువుగారు తెరచిరి. ౪. ౮౫ గంటలవరకు ఉన్నతోద్యోగులు వచ్చి చేరిరి. శ్రీవారు ౫ గంటలకు వీతెంచుచుండ ఉన్నతోద్యోగులు సగౌరవముగ నిలుచుండిరి. తరువాత తమతమ స్థానములందు కూర్చొనిరి. శ్రీవారి ఆజ్ఞను పొంది శ్రీకాలెన్సు గారు నివేదికను చదివిరి.

మ॥ ఘ॥ శ్రీ ప్రభువుగారు సెలవిచ్చిన ఉపన్యాసము

సోదర సోదరీ మణులారా!

గృహపరిశ్రమ పాఠశాల తెరచు సంఘర్భములో ఇచట, మీరున్న సమయమున నేను నాసంతోషమును వెలిబుచ్చుట అవసరమని తలచెదను.

యీ పాఠశాల యొక్క వ్యవస్థ యందు మిస్టరు కాలిన్సు మరియు యితర సనత్ హుర్ఫత్ ఉద్యోగులు తమ ఛాకచక్యముతో ఆలోచించి పనిచేసి నందులకు వారికెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఓవ్నకార్య రూపసారాంశమును బట్టి చూచి నా రాష్ట్రమందన్ని చోటులగాను లాభము పొందగలుగును మరియు నా పరసేను కోట్ల బీదప్రజలు విస్తారముగా లాభము పొందగలరు.

నేను యీగృహము యొక్క పొగడ్తను రెండు కారణములు చూపెదను ఒకటి చేనేతలు, కుట్టుపని, జరీబూటాలు. కుట్టుట మొదలగు వాటి యభివృద్ధియు, మరియు, సరిచేయుటయు. జరుగును.

రెండవది నా ఆలోచనలో పెద్దకారణమిదికదా, రంగు వేయుట, మొదలగు పనులు, దీనివలెనే చేసిన ప్రసిద్ధికెక్కును.

ఇదియునుగాక, పవరులోమ్స, (ఆయిల్, లేక విద్యుచ్ఛక్తితో నడచు కర్మాగారములు) మరియు, విదేశీ చేపనులకంటె మించి వృద్ధికివచ్చును నా అభ్యాస రీతిగా నాప్రజలలో ధనవంతులగు వారు గృహపు పనులు చాలా తగ్గువగా నుండునని ఒకవేళ బోధించిన యీశ్వరలో వృద్ధికివచ్చునను నమ్మకము నాకుగలదు.

నా రాష్ట్రమందంతటను విదేశీ వస్తువుల కొనుట అలవడిపోయినది, అవిబాగుగ లేకున్నను మిక్కిలి ప్రీతితో వాడుచుండురు ఇటులేల జేసెదరో కారణము తెలియదు కాని యిచటి వస్తువుల నేల వాడరో తెలియదు అయినను అవి సరియైన ధరలే అయి యున్నవి. నేను స్వయముగా యిచట చేయబడిన వస్తువులనే వాడుచుంటిని నా అన్ని సౌధములలో హైద్రాబాదులో సిద్ధము చేయబడిన గోలకొండ సబ్బునే వాడుచున్నాను. ఇది అగ్గువగా స్వల్పమూల్యమునను గాంచనగును నాపై ప్రజలు యింతకేమను జాలుచుండి వస్తువులను కూడ వాడుదురనియె నేనునమ్ముచున్నాను.

నా యిష్టము రాగనేయు ప్రయత్నములు మంచిగృహపరిశ్రమ ప్రజలు సిద్ధపరుచుటలో, వెనుదీయరనియే నానమ్మకము నాకేలాటి అనుమానమును లేదు. నాకు చెప్పవలసిగ ధనవంతులగు ప్రజలును, చేనతలు తమ గృహములం దుపయోగింతురనియె నా విశ్వాసము.

నేనింకనేమియు చెప్పజాలను సదరు నాజం, సనత్ హుర్ఫత్ వారు చెప్పినరీతిగను, పాఠశాలను తెరచుటకు నేను మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను.

సదరు ముఖ్యముగ వచ్చినవారల నామములు క్రింద పొందుపరుపబడినవి

మహారాజసర్ కిషన్ ప్రసాద్ బహదురు నవాబుకర్నల్ విన్స్ కన్ ట్రంచ్, నవాబుసర్ హైదర్ నవాజ్ జంగ్ బహదురు సర్ అమీన్ జంగ్ బహదురు న॥ మెహిది యార్జంగ్ బహదురు న॥ జీవన్ యార్జంగ్ బహదురు న॥ అస్గర్ యార్జంగ్ బహదురు, న॥ సిమద్ యార్జంగ్ బహదురు, రాజాబహదురు పండితగిరిరావు రాజాబహదురు వెంకటరామారెడ్డి ఒ. బి. ఇ, మౌల్విరహమతుల్ల మేజర్ అమీర్ సుల్తాన్ మిస్టరు మొహరలీ ఫాజల్ మిస్టరు అహసనుల్ జమా మిస్టరు ఖాదరు హుసేన్ మిస్టరు మెహకరి ఖాన్ ఫజల్ మహమద్ ఖాన్ మాల్వీమహమ్మదు అహమదు రాజశివలాల్ మిస్టరు ...మన్ నాయక్ గంగాబిషన్ మోహన్ లాల్ స్థానిక పత్రికా సంపాదకులు ...నాయకాగ్రణులు చాలమంది ఉద్యోగస్థులు వకీళ్ళు, ధనవంతులు, ... కొందరు గూడ నుండిరి.

... ౬ గంటలకు ముగింపబడెను.

లాసేనసభ

మగ్డోనాల్డుగారి సంభాషణలు

రాంశే మగ్డోనాల్డుగారు నేడు ఉదయముననే ముఖ్యముగు రాయబారములను ప్రారంభించిరి ఉదయము ౧౧-౩౦ గంటలకు సోవియ గ్రాండీగారు మగ్డోనాల్డుగారిని సందర్శించిరి. ఆపిదప వాన్ స్యాహైను న్యూరతుగార్లు వచ్చిరి

ఆపిమ్మట అయిదుగురు సభ్యులు సమావేశమైరి. సాయంకాలము ౫ గంటలకు ఈ సమావేశము ముగిసెను. అను కొన్నటుల జర్మనులు నష్టపరిహార మొత్తమును గూర్చియు అసమ్మతిని తెలుపుచున్నారట లాసేను సభను పూర్తిచేయుటకు అవసరమగుచో మంగళవారము కంటె ఇంకొకరోజు రెండురోజులు ఎక్కువగా ఆగెదమని మగ్డోనాల్డుగారనిరి

వ్యవహారము ముడిదీనటుల కన్పించుచున్నది కాని ఇంకను చేచిక్కలేదు

వెర్సెయిల్సు ఒడంబడికలో యుద్ధనేరమును గూర్చియు నష్టపరిహారమును గూర్చియు వ్రాయబడిన అనుబంధములను తొలగించవలెనని జర్మనులు పట్టుబట్టుచున్నారు జర్మనుల ఆక్షేపణలకు తీవ్రమగు ఆక్షేపణ బయలుదేర వచ్చునని అనుచున్నారు. జర్మనులు బేరమాడుటకే ఇట్టి కోర్కెలను గోరుచున్నారని అనుకొనుచున్నారు రక్షణ అనుబంధమును ఋణపత్రములను వ్రాసి ఇచ్చుటకును నష్టపరిహారముల మొత్తమును గూర్చియు జర్మనులు ఆక్షేపణలను గావించుచున్నారు, జర్మనీకి మూడు సంవత్సరములు గడువీయబడునట ...వద అంతర్జాతీయ బ్యాంకువారు జర్మని పరిహారములను ఇవ్వగలదని నిర్ణయించువరకు గడువీయవలెననుచున్నారు యూరపు పునరుద్ధరణకు జర్మని ౧౦౦౦౦౦౦౦౦౦ మార్కుల నియవలెనని యు ఆంగ్లోఫ్రెంచి ప్రభుత్వములవారు ఒడంబడికకు చేసికొనిరి.

జర్మనుల కోర్కెలు

లాసేను సభ ప్రకారము జర్మని పత్రములను వ్రాసి ఇచ్చువిషయమై అంతర్జాతీయ బ్యాంకువారు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించవలెననియు జర్మను మార్కెటులకు భంగములేకుండ సౌకర్యములను కలుగజేయవలెననియు ఋణపత్రమును జారీచేయుచు జర్మని ... కి భంగములేకుండ చేయవలెననియు యూరపు పునరుద్ధరణ నిధిని ... చేయవలెనినియు జర్మనులు కోరుచున్నారు

వి. జె. పటేలుగారిని డివెలెరాగారు ఆహ్వానించుట

పటేలుగారు వెంటనే డబ్లినుకు వెళ్లుట

డివెలెరాగారి వద్దనుండి వి. జె. పటేలుగారికి అత్యవసరముగు సాహ్వానము వచ్చుటచే పటేలుగారు కార్యదర్శి మర్చంటు లోటువాలా గారు గూడ డబ్లినకు వెళ్లిరి. వారిద్దరును గూడ నేమియును చెప్పలేదు

పటేలుగారు పరిష్కర్తగ నియమింపబడుదురా?

ఐరిషు-ఇంగ్లాండు సమస్య

డివెలరా ఆహ్వానముగూర్చి సూచనలు

వి జె పటేలుగారు డబ్లినకు పోవుటను గూర్చి ఇచట భారతీయులలో పలువిధములగు వదంతులు వ్యాపించినవి ఐరిషు సమస్యను పరిష్కరించుటను గూర్చి నియమింపబడు పరిష్కర్తలలో నొకరుగ నియమింపబడుదురని తలచుచున్నారు, డివెలరాగారు పటేలుగారికి ముఖ్య స్నేహితులగుటచే వారి పేరు సూచించెదరని ఊహింపబడుచున్నది

ఇండియా-ఐర్లాండు వర్తకసంధిగూర్చి

వి జె పటేలుగారు డివెలరాగారితో ఇండియా ఐరిషు ఫ్రీస్టేటుల మధ్య నికముండవలసిన వర్తకపు సౌకర్యములగూర్చి చర్చించెదరని తెలియుచున్నది

ఇదివరకు ౧౯౨౮ సం॥న పటేలుగారు ఐర్లాండుకు పోయి యుండిరి. అపుడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము జూచి వచ్చి, ఐర్లాండు చాల చిన్నదేశమగుటచే రెండు ప్రభుత్వములు ... పజాలవని నుడివియుండిరి ఆ ప్రకటన ఉత్తరభాగమున తీవ్ర వాదోప వాదములకు కారణమయ్యెను

మహారాష్ట్ర రాజకీయసభ

౧౨౧ అరెస్టులు

మహారాష్ట్ర రాజకీయ సమావేశము బొంబాయి ఉపప్రాంతమగు ఘటకోపరునందు జరిగెను. ౧౨౧ మందిని అరెస్టు చేయబడెను. ఇందులో ౭ గురు స్త్రీలు ఒక తెల్లని కన్యకూడ...

కాంగ్రెసువారి క్రొత్తపద్ధతి

సం॥ రాష్ట్రములలో రైళ్లునిలిపి ప్రచారముచేయుట

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు సాధువులు ప్రాంత ఆర్గనైజర్సు ముగిసిసదొలాన నిన్నను క్రొత్తపద్ధతి నవలంభించిరి. లక్నోడివిజనునందు పెనుచోట్ల చిన్న స్టేషనులలో లాహోర్ మెయిలు డెహరాను ఎక్స్ ప్రెసు, బొంబాయి మెయిలు, ఫాస్టు ప్యాసెంజరు బండ్లు గొలుసులు లాగి నిలిపిడినవి రయిళ్లు నిలచిపోయిన పిమ్మట ఒకఖద్దరు ధరించిన యువకుడు రైలునందుండెదిగి జాతీయపతాకము ధరించి కాంగ్రెసు జయధ్వనులు చేయుచుండెను. అతని వెనుక వేరొకవాడు టీరు కరపత్రములను ప్రయాణీకు లందరికి పంచుచుండెను. వివిధ ప్రాంతములనుండి వచ్చిన ప్రయాణికులు షరన్పూరు, మొరదాబాదు, బరేల్లి, కాన్పూరు, ఆగ్ర, అలహాబాదు, ఫైజాబాదుకాశీ, గోరఖ్ పూరు జిల్లాలలోగూడ యుక్తప్రాంతములను తెలియుచున్నది ఇట్లు చేసినవారు చాలమందిని అరెస్టు చేయబడిరి

ఖైదీలరోజు

జూలై, ౮ —

ఈ దినం భారత ఖైదీలరోజును జరుపుటకై సభ నేర్పాటు చేసిరి సివిలు లైనులకున్న బాటల సన్నిధానమునందు పోలీసులు కాపాలా కాయుచుండిరి ఊరేగింపు జరుపుచున్న రాగా పెద్దలను పట్టుకొని అరెస్టుచేసిరి

నర్మదా ప్రసాద సింగుగారి యింటిని సదరు ... లక్ష్మి ... భార్యను సహ ముగ్గురిని పోలీసులు అరెస్టు సనారు

నాగ సముద్రము

సాహసమును దొంగతనము

కొంత దినముల క్రిందట, కొంతమంది క్రొత్తవారీ యూరికి వచ్చియుండిరి వారు తమది అనంతపురము తాలూకాలోని ... గ్రామమనియు, ఇండ్లు కాలిపోవుటచే వస్తువులను బోగొట్టుకొని తిరిగి యిచ్చటికి వచ్చియున్నామని చెప్పుచుండిరి ఇది యిట్లుండ ... నాటిరాత్రి యీ యూరికరణము యింటివారు చల్లదనముకై బయట పండుకొనియుండిరి. వీరింటిలో నంతకు మునుపు వారము రోజులలోనే బిడ్డపెండ్లి జరిగియుండినది కాబట్టి యీ పెండ్లికూతురు ౧౪, ఏండ్లవయసు కలయామె క్రొత్తచీర కట్టుకొని క్రొత్తచీరనే కప్పుకొని పరుండి యుండినది కాని నైవామగ్రహమున మాంగల్యమును మాత్రము ధరించి మిగిలిన సొమ్ములను ఇంటిలో భద్రపరచి యుండినది కొన్ని సంవత్సరములనుండి యీ యూరు దొంగలభయము లేకుండుటచేతను దొంగలనేమి మనుమాత్రము ... యందరును నిర్భయముగ బండుకొని యుండిరి అర్ధరాత్రిమున దొంగలువచ్చి పై పెండ్లికూతురి నెత్తికొనిపోయి దూరముగ ... మొదటగు వానిని దొంగిలింపదలచి మున్ముందు దగ్గరనే పరుండియున్న యింకొకపిల్ల మెడలోనున్న కొన్ని బాగాని గుండ్లుగల త్రాటిని ... తొందర తొందరగ పోయినట్లు సంగతి పెండ్లికూతురు గమనించుచు కేకవేసినదట, కాని యది తలిదండ్రులకు వినపడలేదు. వెంటనే దొంగలు నోటగుడ్డపైచి చెవులలో బెత్తినుంచిరటలు పిదప వారామె నూరిపదుకగొని ... మాంగల్య సూత్రము కొళ్లలో గడియాము చెవులలో ౧/౪ తులము బెండుకమ్మలు మాత్రముండుట ... మాత్రము లాగికొని యామెకొక ... బొమ్మని చెప్పినట వారి వాటమేరకే యామె భయపడుచు నింటికివచ్చి తలిదండ్రులను మేలుకొల్పినది అంతవరకును వారేమియెరుంగక నిద్రపోవుచుండిరి వారు భయపడుచులేచి జరిగినది తెలిసికొని యుంటచచట వెతకగా దొంగలజాడ కన్పడలేదు ఆగ్రామములోనే యింకొక కుమ్మరివానింట దొంగలు ప్రవేశించి యాత్రముతో ... చిక్కిన కంచము చెంబులను దొంగిలించినట్లు తెలిసెను ... నవలకులను మూడవిచ్చు సుత్తున్న చి... లేదు కాబట్టి యీ దొంగతనములను ... మున్నదని జనులు తలంచుచున్నారు ఆనాటి ... జామునకే దగ్గర ... నున్న పూలేటి ... పోయి దొంగిలించినట్లు తెలిసినది.

లాహోరు ట్రిబ్యూన్ సంపాదకునిపై కేసు

లాకప్‌లో కొట్టిన విషయమై సాక్ష్యము

లాహోరు ట్రిబ్యూన్ సంపాదకునిపై ప్రభుత్వమువారు ఇండియన్ పీనల్ కోడ్డు ౫౦౫ బి సెక్షను ప్రకారము ౨౫ క్రింద తెచ్చిన కేసులో ప్రాసిక్యూషను సాక్ష్యము నేడు ముగిసెను. కోర్టుకు వాస్తవ్యులగు యిద్దరు సాక్ష్యమిచ్చుచు పోలీసు లాకప్పులో కాంగ్రెసు సైనికులనుంచి, లాఠీచార్జి చేసిన విషయమై పూర్వము సాక్ష్యమిచ్చినవారి మాటలను ధ్రువపరచిరి. తాముకూడ లాకప్పులో నుంటిమని వారు చెప్పిరి.

వకీలుగారు ప్రాసిక్యూషను సాక్షులు చేసిన వాజ్మూలము నమోదు చేసికొని మేజిస్ట్రేటు విచారణను జూలై ౯ తారీఖుకు వాయిదా వేసెను.

అఖిలభారత కార్మిక సంఘాధ్యక్షుని అరెస్టు

రూకర్‌గారు జెయిలు నియమము నుల్లంఘించుట

అఖిలభారత కార్మిక సంఘాధ్యక్షుడగు డాక్టరు యస్. రూకర్‌గారు నేడు మధ్యాహ్నము అరెస్టు చేయబడి సెంట్రల్ జెయిలుకు తీసికొని పోబడిరి. రూకర్‌గారు ౧౦౮ సెక్షను క్రింద విచారింపబడుచుండి జామీనుపై విడుదల చేయబడిరి. వీరు ఆ జామీను షరతులను ఉల్లంఘించి సభలలో నుపన్యసించిరని వీరిపై నేరము మారోపింపబడుచున్నది.

జయకరుగారు ఇతర నాయకులతో సంప్రతించుట

పండిత కుంజ్రూగారి అధ్యక్షతను పూనాలో నొక సంప్రతింపుసభ జరిగెను

జయకరుగారు బొంబాయి కేగుచు శనివారము నాడు పూనాలో దిగి, దక్కను సభవారి కాన్ఫరెన్సులో పాల్గొనిరి. ఆ సభలో భారత సేవాసంఘ సభ్యులతో (సర్వెంట్సు అఫ్ ఇండియా సొసైటీ మెంబర్లతో) కలిసి జయకరుగారు కొంతచర్చ సల్పిరి.

ఆటుపిమ్మట పండిత కుంజ్రూగారి అధ్యక్షతను కొంతసేపు జరుపబడెను. జయకరు-సప్రూలు కలిసి ప్రకటించియుండిన ప్రకటనను గూర్చి ఆసభలో చర్చలు జరిగెను.

పండిత కుంజ్రూగారు నేడు బొంబాయికి వెళ్లుచున్నారు. అక్కడనుండి అలహాబాదు వెళ్లెదరు.

పూనాజిల్లా కాంగ్రెసుసభ అరెస్టులు

పూనాజిల్లా కాంగ్రెసుసభ పూనాలో రాయి మార్కెటువద్ద సమావేశ మయ్యెను. అందులకై ౨౦ మంది సేవికలను అరెస్టు చేయబడిరి. వి. వి. అత్రే గారు ఆ సభాధ్యక్షులు. జోగ్లేకరుగారు ఇంకను యిద్దరు స్త్రీలు అరెస్టు చేయబడినవారిలో నున్నారు.

ఇంకను విడుదల ఆశ

లిబర్టీ విలేఖరి, లండను రహస్యములు దెల్పుట

లిబర్టీ పత్రిక ప్రత్యేక విలేఖరి యిట్లు తంతి నిచ్చుచున్నారు —

ప్రభుత్వము వారు యీసారి కాంగ్రెసుతో రాజపడ నొల్లరని సర్ శాస్త్ర్యాదులు హోరు గారు కట్టిగ నుడివిరి. ఇ-చటి రాజకీయ పక్షము లగు న్యాయముగ రాజీకై తగిన యత్నములు జరుగవని అనుకొనుచున్నారు. దీని ఫలితముగ మహాత్మ గాంధిగారును, కాంగ్రెసు నాయకులును విడుదల కావచ్చును. ఆర్డినెన్సులు అవసరమయితేనే అమలు జరుపబడునని ఇండియా మంత్రి నుడువుటచే నింకను అవకాశము మిగిల్చిరని భావింపవచ్చును.

జన్మాదోపిడిగాండ్ర ఘోరకృత్యములు

పాలవాని కుటుంబమును హింసించుట

మాండలేలో ఐదుగురు బర్మా దోపిడిగాండ్రు ఒక పాలవాని గృహమున ఆయుధములతో ప్రవేశించి అతని పొట్టలో కాల్చిరి. అతని భార్య కేకలిడ ప్రయత్నించగా ఆమెను మెడమీద కత్తితో కొట్టి పడవేసిరి. కొమార్తె పరుగిడ ప్రయత్నించగా ఆ పిల్లను కాళ్లను కాల్చిరి. అతని అల్లుని గూడ గాయపరచిరి. వీరి నందరిని ఆసుపత్రికి తీసికొని వెళ్లిరి. దోపిడిగాండ్రు పట్టుబడలేదు.

లా సేను సభ

హెరియటుగారి సంకుచిత స్వభావము

హెరియటు పక్షము సోషలిస్టుల అసంతృప్తి

లాసేను సభా కార్యక్రమమున హెరియటుగారి సంకుచిత స్వభావము అతని పక్షమువారను సోషలిస్టులను కూడ అసంతృప్తి కలుగజేసెనట.

పరిస్థితులు

ఆర్థిక సమస్యను పరిష్కరించుటకు హెరియటు గారించిన నమూనా వ్యయముల ను తయారు చేయబడిన పత్రమును ౯౦౦౦౦౦౦ పౌనులను సోషలిస్టు రాడికలు పక్షమువారు ప్రభుత్వ సహాయము తగ్గించుటచే వివాదము లేర్పడెను. హెరియటుగారు ఆ సంగతి కల్పించుకొనవలెనని నిశ్చయించిరి. ఈ తొమ్మిదివేల పౌనులను మూడు స్థలములలో ఆమోదించునటుల చేయవలెను.

హెరియటుగారి పతనము ఏర్పడ వచ్చునను చున్నారు

ఈ చిక్కులవలన హెరియటుగారు లాసేనుకు పోవుటకు ప్రస్తుతము మానుకొనిరి.

ప్రచారము

సికింద్రాబాదు ప్రతి సంవత్సరము ఉప్పువాడకపు దుర్గ జరుగుచుండును. అప్పుడు వేనవేలుగా మేకలబలి యిత్తురు. దీనికి విరుద్ధముగ సేవ చేయువారు ప్రచారము సల్పుటకు ఈ సంవత్సరము గూడ నట్టే అదివారము నాడు ప్రచారము సల్పుటకు నిశ్చయించియున్నారు. కావున వల్లరును అదివారము (౧౦-౭-౧౯౩౨) దినమున ఉదయము ౭-౩౦ గంటలకు పరోపకారిణి బాలికా పాఠశాల (జమాలిహాల్) సికింద్రాబాదు రా ప్రార్థితులు.

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

(శనివారపు సుబ్బారావుగారు)

గ్రామ పునర్నిర్మాణమనగా గ్రామ ఆర్థిక సాంఘికస్థితి చక్కబరచుటయే. అందుకు గాను వ్యాపారరీత్యా సౌకర్యములు కలుగవలెనంటే ౧ గృహపరిశ్రమల ద్వారా సరకుల ఉత్పత్తిని వృద్ధిపరచుట ౨ ఉత్పత్తి అయిన సరకుల నిమ్మ నలకు తగిన వ్యాపార సౌకర్యములేర్పరచుట ౩ సరకులు చేయుటకు తగిన సదుపాయము లేర్పరచుట ౪ చౌకవడ్డీకి అప్పులొసంగుట ౫ సహకారి సౌకర్యములేర్పరచుట జరుగవలయును. సాంఘిక రీత్యా సౌకర్యములు కలుగజేయవలెనంటే ౧ విద్యాసౌకర్యములు ౨ ఆరోగ్య విద్యాసౌకర్యములు ౩ విరామమునకు తగిన ప్రదేశముల నేర్పాటు ౪ గృహఆర్థికపు విధానములో నవలంబింపవలసిన సదుపాయములు, లెక్కలనుంచుకొను అలవాటు ౫ ఒక వస్తువునకు మరొకవస్తువునకు పరస్పర సహాయముండునటుల తగినవిధానముండవలయును.

ప్రజాసామాన్యమంతటిలో విజ్ఞానమును పెంచనిదే ఆర్థిక సాంఘిక పునర్నిర్మాణ మెన్నటికి నెరవేరదు. ప్రజాసామాన్యము యొక్క ఔన్నత్యస్థితి

...నిక తేవలెనంటే వారిలో జాతీయ నైతికభావములను నుద్బోధించుటకు విద్యాధికులైన యువకులు గ్రామములలో సంచారముచేసి ఉపన్యాసములొసంగియు మాజికులాంతరు ప్రదర్శనములను గావించియు ప్రోత్సహించవలెను. యిందులకు తగినటుల ప్రత్యేకప్రయోజన విద్యాలయములను గ్రామస్తులకు తీరికగానుండే కాలములో ఏర్పాటుచేయవలెను. యిట్టి ప్రయోజన విద్యాలయములలో బోధించుటకుగాను పాఠపుస్తకములు ప్రధానముగ నుండవక్కరలేదు. వారికి నేర్పే అంశములన్నియు వారిపరిసరములనుండే ఉపమానములతో సంభాషణ పూర్వకముగా బోధించవలయును. ౧౮ వత్సరముల వయస్సు లగాయతు ౨౫ వత్సరముల వయస్సు వరకున్న గ్రామయువకులందరిని చేర్చి అధమము 3 నెలలైన వారిని ప్రయోజన విద్యాలయము నందు చేర్చి బోధించవలయును. యీ విద్యాలయములలో మతసాంఘిక రాజకీయ నైతిక ఉపన్యాసములతో పాటు ప్రత్యేకముగా వ్యవసాయ విద్యనుగురించి ఎక్కువశ్రద్ధ తీసుకొని అందులకు తగిన ఉపన్యాసములున్ను వ్యవసాయ పరిశ్రమకు అను గుణముగానుండే తదితర గృహ పరిశ్రమలను గురించియు వాడుకభాషలో మాతృభాషలోనే బోధించవలయును.

* * *

యీ ఏర్పాటుకు గ్రామ పంచాయితీలవారు ఏ గ్రామమునకు ఆ గ్రామము మొత్తముమీద పన్నెండవ్వయస్సులోను ఎంతమంది యువకులుందురో అంతమందిని కలసికొని అందు ప్రయోజన విద్యనభ్యసించుటకు వారిలో యిష్టమున్నవారి పేర్లను తయారుచేసి యిష్టములేనివారిని ఒప్పించి 3 నెలల వరకు వీరికి విద్యను బోధించుటకు ప్రయోజనవిద్యావాలపకమున ప్రకటించి విద్యాధికులను రప్పించి వారిచే ఒక్కొక్క శాస్త్రముపై ఒక్కొక్కవారను ఉపన్యాసముల మూలమున తెలిసికొనవలయును. యిందులకుగాను ఉపన్యాసకులకు రాకపోకల ఖర్చులు మ్యాజికులాంతరు ప్రదర్శనములకు కరపత్రములకుగాను రు ౧౫౦ లు లగాయతు రు ౨౦౦ ల వరకు ఖర్చుఅగును. యీ సొమ్మును గ్రామముత్తంమీదనే సులువుగా పంచాయితీవారు వసూలు చేసి యీ విద్యాసౌకర్యములను సులువుగా పొందవచ్చును. వసనను 3 నెలలు హాజరైనయువకవిద్యార్థుల మూడు నెలల అనంతరము సంభాషణపూర్వకముగానే ప్రశ్నలనువేసి సర్టిఫికెట్లనుకూడా యియ్యవచ్చును. యీ ఏర్పాటంతయు తాలూకా జిల్లాబోర్డువారుగాని లేక గ్రామ పంచాయితీలవారుగాని చేసుకొనుట అత్యావసరమైయున్నది. దీనివల్ల ప్రజలలో సహజముగా అణగంటియున్న పౌరసత్వపుహక్కుకు జాతీయభావముకు కలికపుట్టించి మానవ సంఘమునకు సేవజేసినవారగుదురు. విద్య అనునది జన్మహక్కు. అవి విద్యను పరిపాలకులు ప్రతిపౌరునకు ఒసంగు సౌకర్యములు కలిగించవలసిన బాధ్యతయున్నది. ప్రభుత్వము కలిగించేవరకు వూరకొనక గ్రామపంచాయితీ వారైనా యిట్టిశ్రద్ధను తీసికొనవలసియున్నది.

ఆరోగ్యము వైద్యసహాయమువిషయమై గ్రామపంచాయితీలవారు ఏ గ్రామమునకు ఆ గ్రామములో ౧ మరణములసంఖ్య, ౨ పుట్టుకలసంఖ్య ౩ రోగులలో యేయే రోగమువల్ల ఎంతమంది చనిపోవునది, ఎంతమంది బాధపడుచున్నది, ౪ వైద్యసహాయము ఏరీతిగా పొందుచున్నది. ౫ వైద్యుల లో శాస్త్రీయజ్ఞానము గలవారివ్వను లేక నామకార్థం వైద్యుడని పేరుపెట్టుకొనినవారివల్ల వైద్యమునేయించుకొనేది తెలిసికొని వీటిలో నుండే లోపములకు దగిన ఏర్పాట్లు చేయవలసియున్నది. యీ పరిశీలనవల్ల తయారుచేసిన అంకెలవల్లను తదితర లోపములను బహిరంగముగా గ్రామప్రజలకు వెల్లడించి అందులక్ష్యగాను నివారణోపయోగకరమను ఆరోగ్య, వైద్యశాస్త్రజ్ఞులచే మాజికులాంతరు ప్రదర్శనములు ఉపన్యాసములు యిప్పించుటకు శ్రద్ధబూనవలసియున్నది.

రానురాను మనము బీదతనమునకు వచ్చుచున్నాటుల యీ దిగువ అంశములవల్ల తెలియగలదు డాక్టరు మాన్ అనుఆయన బొంబాయి రాజధానిలో గ్రామ ఆర్థిక విచారణచేసి తెలిపిన పుస్తకమునందు ౧౭౭౧-వ సంవత్సరమున ఆ రాష్ట్రములో దామాయిషాను ప్రతివానికి ౪౦ యకరముల భూ వసతియుండి అందు వ్యవసాయము చేసియున్నటులను ౧౯౧౫ నకుఅవనతి ౭ యకరములవరకు తగ్గిపోయినటులను ౧౦ యకరములు వసతిగలవారు గ్రామజనాభాలో నూటికి ౮౧ మంది గలరనియు ౫ యకరములు వసతిగలవారు నూటికి ౬౦ మంది గలరనియు తెల్పెను.

యీ వసతిగలవారి ఆస్తిని వారి కుటుంబములవారు పంచుకొనగా 729 విభాగములు అయినటులను అందు 433 గురికి వక యకరమునకు తక్కువగానే వాటాలువచ్చినటులను 112 గురికి యకరములో నాల్గవవంతే వచ్చినటులను తెలిపెను. చెన్నరాజధానిలో డాక్టరు స్లాటర్‌గారు వ్రాసిన ఆర్థికపు విచారణ గ్రంథముపట్టి గ్రామానికి దామాయిషాను 1882 సం॥రంలో రు 10 కిస్తీని చెల్లించెవారు 113 గురున్ను 1916 సం॥లో యీ సంఖ్య 336 వరకు పెరిగి పోయినటులను బంగాళా రాజధానిలో తామ్సన్‌గారు జేసిన విచారణనుబట్టి దామాయిషాను వ్యవసాయవృత్తిగల వానికి నిమారము 2 1/4 యకరము భూవసతిగలదనియు యిందులో కూడాను యింకా విభాగములగుచున్నదనియు వ్రాసెను. యీ విభాగములవల్ల వ్యవసాయవృత్తికి భంగము కలుగుచున్నది. యిందువల్లనే దారిద్ర్యము హెచ్చు అగుచున్నది. వ్యవసాయవృత్తిలో సాలీనా 150 రోజులుకన్న ఎక్కువ పనిలేదని పంజాబు రాష్ట్రములో పనిచేసిన సివిలు ఉద్యోగి అయిన కాల్వర్టుగారు చెప్పినటులను పనిలేని కారణమున్నను దారిద్ర్యము హెచ్చు అగుచున్నది యింతలకు తోడు వ్యవసాయదారులు తమ వృత్తికి పెట్టుబడికిగాను జమీందారులవద్ద, షావుకారులవద్ద, వ్యాపారులవద్ద, సాహుకార్లవద్ద, పెట్టుబడికి ప్రోనోట్లు తనఖాలు వ్రాసి డబ్బు తెచ్చుటయు ఆ డబ్బుకు హెచ్చు వడ్డీ వేయడము వలను రైతు నానాటికి క్రుంగి శాశ్వతముగానుండే ఋణమునకు పాలగుచున్నాడు. పండిన పంటనైనా రైతు స్వాయముగా ధర వచ్చువరకు ఆగకుండా డబ్బుకక్కుర్తికై జట్టీలకచ్చి అమ్మడంవల్ల తక్కువ ధర వచ్చుచున్నది. యీలాభము మధ్య దడారీవర్తకులు పొందడం కలుగుచున్నది. ఇందులకు తోడుగా మన దేశపు పంటలను యితర దేశముల పంటతో పోల్చిన యెంత తక్కువగానున్నదో తెలియగలదు.

దీనినిబట్టి మన స్థితి తెలియును యీ దారిద్ర్యముమున్నల్ల మనకు తిండిలేక మనలో చాలమంది తక్కువ వయస్సులోనే చనిపోవు చున్నారు. ఇంగ్లండులో దామాయిషా ఆయుర్దాయము 1901 లగాయతు 1910 వరకు తీయగా 48 వత్సరములున్నది. అదేవత్సరములలో మన దేశములో తేల్చగా 27 సంవత్సరముల ఆయుర్దాయమే మానవునకు వచ్చినది, ఇందులకు గ్రామస్తులు ప్రత్యేక శ్రద్ధను వహించి యీలోపములకు ఏలా తీర్చుకోవలెనో యోచింప వలసియున్నది. అంత వరకు గ్రామ వాసులకు ముక్తిలేదు. యీస్థితిలో నున్న గ్రామస్తులు చెల్లించే శిస్తులను పట్టణసౌకర్యములకై వెచ్చించుచుండుట ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానమునందిమిడియున్నది. 1919 సం॥రం యొక్క సంస్కరణల విధానమునుబట్టి వ్యవసాయశాఖ, ఆరోగ్య వైద్యశాఖ రాష్ట్రీయ పరిపాలనలో మంత్రుల అధీనము చేసినను గ్రామాభివృద్ధి ఎంతవరకు జరిగినదో గ్రామవాసులే యోచింతురుగాక!

గత జనాభా లెక్కల ప్రకారము (1931) వ్యవసాయ వృత్తివల్ల నూటికి 71 మందిన్ని గ్రామములలో నూటికి 90 మందియు నివసించుచున్నటులను సాలీనా ఆదాయము వ్యవసాయదార్లలో దామాయిషా మనిషికి రు. ౩౩లు అనియు 1000 కి 59 గురికే చదువు తెలిసినదిగదా యీ స్థితిలో లోకల్ బోర్డు అను మంత్రి లోకలుబోర్డుల సభ్యులు వ్యవసాయశాఖ పరిశ్రమలశాఖ ఆరోగ్యశాఖ విద్యాశాఖ పరిపాలించు మంత్రులు పలుమారు సంప్రతింపులతో ఏ రాష్ట్రమునకు ఆ రాష్ట్రములో గ్రామపునర్నిర్మాణమునకై ప్రత్యేకముగ శ్రద్ధవహించి గ్రామాభివృద్ధికై గ్రామపంచాయితీని ప్రాధాన్యముచేసి దానిద్వారా ఏమి చేయవలెనను అంశమును గురించి సభజరిపి అందు ఒక ప్రణాళికను తయారుచేసి ఆప్రణాళికను అమలులో నుంచుటకు తగిన కృషిచేయవలసి యున్నది.

గ్రామ పునర్నిర్మాణపు సేవజేయుటకై యిందుకొరకు రాజను హేంద్రవరమున రామదాసుకో ఆపరేటివ్ ట్రయినింగు స్కూలులో జూలై 5 వ తేదీ లగాయతు డిశంబరు ౨౧ వరకు 1 ఆర్థికశాస్త్రము 2 ప్రభుత్వవిధానము 3 ప్రభుత్వవిధానము 4 కోఆపరేషను 5 వివిధశాఖలవారు కుటుంబములవారు ఉపదేశ లెక్కల విధానము 6 లోకల్ బోర్డుల ఆక్టు 7 ఇకనామిక్సు 8 ఆంధ్రభాష మున్నగు వాటిని గురించి నొక ప్రణాళికను తయారుచేసి 80 మందివిద్యార్థులకు ట్రయినింగు మాతృభాషలో యిచ్చి పరీక్షలు జరపడమైనది. స్వదేశీ వస్తు పరిశ్రమల ప్రదర్శనమును ఏర్పాటు చేసిరి. 1 గ్రామ ఆర్థికపరిస్థితి విచారణ ప్రశ్నావళి అనబడు సైజున 8 పేజీలలోను 2 వ్యవసాయకుని లెక్కల పుస్తకము అనబడుసైజున 15 పేజీలలోను తయారుజేసి వీటిని గురించి నేర్పడమైనది, యీ 2 బుక్కులు ఒక్కొక్కటి 2 అ॥ చొప్పున కావలసినవారికి ఆస్కూలువారు యిచ్చెదరు విటిని ప్రతి గ్రామ పంచాయితీ వారు తెప్పించుకొని వీటిని గురించి గ్రామస్తులకు బోధించెదరుగాక. యీ తరబీతుఅయిన విద్యార్థులను గ్రామ పునర్నిర్మాణమునందు శ్రద్ధవహించే పంచాయితీలవారుగాని తాలూకా బోర్డులవారుగాని వీరిని గ్రామ పునర్నిర్మాణపు సూపరువైజర్లుగా నియమించి గ్రామాభివృద్ధికై సేవజేయుటకు తోడ్పడుదురుగాక!

పల్లెటూరి ప్రజల నివేదనము

అచ్చంపేట

(ఒక విలేఖరి)

అచ్చంపేట ప్రాథమిక పాఠశాలాభివృద్ధికై జరిగిన విద్యాసభ

మహబూబునగరం జిల్లా అమరాబాదు తాలూకాలో చేరిన, అచ్చంపేట గ్రామ పాఠశాలయందు అలీజనాబు మౌలానా మౌల్వీసయ్యద్ మొహమ్మద్ జవ్వాదు సా॥ బి ఎ. బి టి (యిన్స్పెక్టరు) మొహతెమీమ్ సా॥ గారి రాక సందర్భమున ఈ గ్రామ పాఠశాల మందిరమున అలీజనాబు మౌలానా మౌల్వీకమాలొద్దీన్ సా॥ బి ఎ ఎల్ ఎల్ బి, మున్సిఫ్ (న్యాయాధిపతులు) అమరాబాదగారి యాధ్యక్షత చే జయప్రదముగా జరిగెను. పాఠశాల మందిరము చిత్రపటములచే నలంకృతమై మిరుమిట్లు గొల్పుచుండెను పాఠశాల యందలి (ఫర్నీచరు) కూర్చుండు బల్లలు కుర్చీలుకాక న్యాయస్థానమందలి బల్లలు మొదలగు పరికరములుకూడ తేబడినను సభ కరుదెంచినవారు లెక్కకు మిక్కిలిగాయుండుటవలన చాల మంది సభ ముగియువరకు నిలచి ఏకమనస్కులై ఉపన్యాసములు వినుచుండిరి పాఠశాల బాలురు కలసి సభకేతెంచినవారి సంఖ్య (౩౦౦) మించియుండెను.

ప్రారంభమున మ. రా రా. బీ. రామచంద్రారెడ్డి హెడ్మాస్టరు అచ్చంపేటగారు ఈ సభకు అలీజనాబు మౌల్వీ కమాలొద్దీన్ సా॥ బి ఎ ఎల్ ఎల్ బి అమరాబాద న్యాయాధిపతులు తేగియుందురని తెల్పుచు వారు అధ్యక్షపీఠ మలంకరించ ప్రార్థించిరి జనాబు సయ్యదు యిమామొద్దీన్ సా॥ న్యాయవాదిగారు బలపరచిరి. .... న్యాయాధిపతులు అధ్యక్ష స్థానమును వహించ ...... శ్రీ ...... ప్రభువు గారి రూపపటమును పుష్పమాలలచే నలంకరించి తదనంతరం కరతాళధ్వనులచే అధ్యక్షులను పుష్ప మాలాలంకృతులుగా నొనర్చి వారి సాధ్యక్షస్థాన మలంకరింప జేసిన తదుపరి సర్దారలి అబ్దుల్ మజీదుఖాన్ కిష్టయ్యయను బాలురు దైవరాజ ప్రార్థనాగీతముల నతి మృదుమధుర స్వరమునబాడి సభాసదు లమనంబుల రంజింపజేసిరి.

విద్యవలన లాభములనుగూర్చి మౌల్వీషేకు అహమదు సా॥ అసిస్ టెంటుమాష్టరు అచ్చంపేటగారు ఉర్దూ భాషయందు నిపుణతగా నుపన్యసించి జనులను విద్యాభివృద్ధికై ముందంజవేయునట్లు ప్రార్థించిరి. జనాబు మౌల్వీ యిమామొద్దీన్ సా॥ న్యాయవాదులును విద్యావిషయమై సరళ మృదుమధుర వచనంబులచ గంభీరోపన్యాసము నిచ్చిరి తదనంతరము ఈ గ్రామ పాఠశాల స్థాపించినది మొదలుకొని నేటి వరకు ఎట్లు క్షీణాభివృద్ధుల గాంచిన ముఖ్య విషయములు మ. రా. శ్రీ. బీ, రామచంద్రారెడ్డి హెడ్మాస్టరు స్కూల్ అచ్చంపేటగారు వినిపించిరి. తదనంతరం మహబూబునగరం జిల్లా విద్యాశాఖ యిన్స్పెక్టర్ గారగు జనాబు సయ్యదు మొహమ్మద్ జవ్వాదు సాబు బి ఎ బి టి గారు ఉపన్యసించుచు పాఠశాలల యందు (ఫోర్ ఫండ్) బీదబాలుర సహాయ్యనిధిని స్థాపించవలసిన అవశ్యములు దానివలన లాభముల నుగూర్చి ఉపన్యసించిరి.

మ రా. రా శ్రీ జి. బుచ్చాచారిగారు న్యాయవాదులు బీద బాలుర సహాయ్యనిధిని గూర్చి విపులముగ నుపన్యాసము ఉర్దూ భాషయందొసంగి గ్రామస్థుల మనంబులందు ఈ నిధి నేర్పాటు చేయు నభిలాష కలుగునట్లు చేసిరి ప్రేక్షకులందు ౩/౪ భాగము హిందువులుండుటచేత వీ. నరహరి అసిస్టెంటు స్కూల్ మాష్టరు అచ్చంపేటగారు బీదబాలుర సహాయ్యనిధిని గూర్చి మృదుమధుర వచనములచే తెనుగునందు ఉపన్యసించి ఈ నిధిలాభము నుగ్గడించి యిదివరకు భూగ్గకర్షకులగా నిటనిధిని స్థాపించి ఫలమునుభవించు సభ్యులకొన్ని దే శ్యముల ఉదాహరణలు తప్పకతప్పకనిధి నేర్పరచ [illegible] స్థాపించిరి

అధ్యక్ష మహాశయులు [illegible] ఉపన్యాస [illegible] బీదబాలుర సాయనిధినిగూర్చి చర్చించి పైవారల నూచనల ఉపన్యాసములను బలపరచిన వెనుక మౌల్వీషేకు బా [illegible] అసిస్టెంటు స్కూల్ టీచర్ అచ్చంపేటగారు మహా [illegible] వహించిన, హెచ్ ఇ. హెచ్. శ్రీ నైజాం ప్రభువరేణ్యులకును వారి దారసుతబంధు మిత్రాముల కపరిమిత ఆయురారోగ్యము లొసంగి రక్షింపజగదీశ్వరు ప్రార్థించిరి ప్రేక్షకులందరు తథాస్తు అని కరతాళధ్వను లొనర్చిరి తదనంతరము ఈ గ్రామ వర్తకులును తదితరులును చేరి (౯౩) రూపాయల వాగ్దానము బీద బాలురసహాయ్యనిధికి యొసంగిరి. పిమ్మట సభకేతెంచిన వారికి తాంబూల పుష్పాదికములచే బహూకరింపబడిన తదుపరి సభ జయప్రదముగా (౧౧) గంటలు రా॥ వరకు సమాప్తమును జెందెను. బీదబాలుర నిధికి వాగ్దానమొసగిన వారి నామము లీక్రింద పొందుపరచనైనది

(౧)	మ. రా. శ్రీ జి. బుచ్చాచారి గారు న్యాయవాదులు రు,	౧౦
(౨)	,, పెద్ది రుపతయ్యగారు వర్తకులు ,,	౧౦
(౩)	,, బూశి పర్వతాలుగారు దేశాభిమానులు,	౧౦
(౪)	,, మిర్యాల నారాయణగారు వర్తకులు ,,	౧౦
(౫)	,, వెంకట రామయ్యగారు వర్తకులు పొల్కంపల్లి ,,	౧౦
(౬)	,, పోకల శేఖరయ్యగారు దే॥ అ॥ ,,	౧౦
(౭)	,, పోకల రామలింగయ్యగారు దే॥ అ॥ ,,	౧౦
(౮)	మౌల్వీ మిర్జా యిబ్రాహింబేగ్ సా॥ న్యాయ॥ ,,	౧౦
(౯)	మ. రా. గుముడవెల్లి బాలయ్యగారు వర్తకులు ,,	౫
(౧౦	,, గోపగొండు బాలలింగయ్యగారు కా॥అ॥,,	౫
(౧౧)	,, లప్పర్తి రంగారెడ్డిగారు దే॥ అ॥ ,	౫
(౧౨)	మౌల్వీ యిమామొద్దీన్ సా న్యాయవాదులు ,,	౨
	మొత్తము రు	౯౨

రుద్రారంకోట

(స్వకీయ విలేఖరి)

కాలస్థితి

ఎండలవేడిమి తగ్గినది మృగశిరా ప్రవేశము నుండి యును కొలదిగనో గొప్పగనో వర్షించుచునే యున్నది మ్రొ క్కజొన్న తలలు నూపుచున్నవి. రైతులు మొక్కజొన్న ము న్నగు పునాసపైరులను వేసుకొనుటకు పొలములను సిద్ధపరచు కొను చున్నారు

కాల్లువనుట

ఇటీవల యెవరోకొందరు దుండగులు రాత్రులందు కొందరి యిండ్లపై రాళ్లువేయుట మొదలిడిరి. ఈరాళ్లను దొంగలువేయుచున్నారని కొందరు తలంపసాగిరి దయ్యములు వే యుచున్నవని కొందరు వాదింపసాగిరి. కడకు నాలుగైదు రోజుల వరకు రాళ్లుపడెను గాని అనంతరమేమియు లేదు

చిన్న దొంగతనము

మా గ్రామ పటువారీగారగు మ॥ పలివెల లింగయ్యగారి జొన్నల కొట్టు తాళము తీసి యెవరో జొన్నలను అపహరింప దలంచిరి ఆంతలో వర్షము కురియ మొదలిడినందున కొట్టుదగ్గర పడుకున్న కావలివారలు మేలుకొనుటచే జొన్నలను తీసుకొనిపోవుటకు వీలుగాక గంపలను అక్కడనే వదలి పారిపోయిరి కావలివారలు లేచిచూడగా కొట్టుతలుపులు తెరచియున్నవి ఒకగంప జొన్నలతోడను రెండుగంపలు ఖాళీగాను వున్నవి జొన్నలరాసి పైనకొన్ని పదచిహ్నములు గూడ వున్నవి తెల్లవారగానే యీ విషయమై పోలీసు అమీన్ సా॥ గారికి దరఖాస్తు యివ్వబడినది గంపలు దొరకుటచే దొంగలు త్వరలో పట్టుబడుదురని తలంపబడు చున్నది

టీకాలు

పాల్వంచ సంస్థానము లోకల్ ఫండు శాఖవారిచే నియమింపబడిన వేక్సినేటరు శ్రీయుత శెల్లకొండ కృష్ణమూర్తి గారు మా గ్రామమునకు వచ్చి సుమారు యాభైమందికి మశూచికపు టీకాలు చేసినారు.

గోదావరి పుష్కరిణి

జూన్ ౨౭ వ తేదీన గోదావరికి కొంచెము నీరుతేగెను. తెల్లవారేవరకు గోదావరి పుష్కలముగ ప్రవహించుచుండెను ఈ సంవత్సరము గోదావరి పుష్కరము అగుటచే గౌతమీతీర వాసులందరకును గొప్ప సుదినమును పావన గౌతమీ సలిలావగాహనమున నిగర కల్మషులగుట కింతకంటె మంచితరుణ మింకెపుడు లభించును గనుక హిందూ సంఘమంతయు సర్వంత సంతోషాంత రంగములతో వేచియున్నది.

బొంబాయిలోని తీవ్ర పరిస్థితులు

హిందూ ముస్లిముల గలాటాలు పోలీసువారి కాల్పులు

గత ౨౫ వ తేదిని బొంబాయిలో ఉత్తరభాగమందు గోల్పీఠమునకు సమీపముగా హిందూ ముస్లిముల గలాటా లేకెత్తుచున్నవని వినినంతనే పోలీసువారు లారీలో బయలుదేరి యిచ్చటికి వెళ్లిరి లారీని చూచినంతనే ముస్లిములు చెలరేగి రాళ్లు రువ్వసాగిరి. పోలీసువారంతటు కూడదని యెన్ని మారులు హెచ్చరించినను మానరయిరి వేఱుమార్గములేక పోలీసువారు ముస్లిము గుంపుపై రెండుమారులు కాల్చిరి ఒక్కడు మాత్రము గాయపడెననియు సంక్షోభము గోల్పీఠమునకు ప్రక్కవీధుల ప్రాకి వాతావరణమును అతీవ మొనరించెననియు దుకాణములన్నియు మూతపడెననియు తెలియుచున్నది.

గలాటా వివరములు

౨౫ వ తేదీ రాత్రియే రెండుపక్షుల యాన్దోళనము విజృంభణము ప్రకోపమునుబట్టి చూడ సంక్షోభ మధికతరమయ్యెడిది భగవత్సంకల్పమున పోలీసులు మధ్యజొచ్చి గుంపులను పలాయన మొనరించిరి కాని ఆయ్యది అంతటితో సమసినదికాదు. మరుదినము ప్రాతఃకాలముననే హిందు ముస్లిము గుంపులు యేర్పడి ఒకరిపైనొకరు రాళ్లు రువ్వనారంభించిరి సూర్యకిరణ ప్రసరణ మధికమగు కొలది రాళ్లవర్షమధికమగుచుండెను మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు గలాటా మరిరేగెను. పైనజెప్పబడినట్లు పోలీసువారి రాకయు కాల్పులు జరిగినవి వాతావరణ మంతట సానుకూలమునకు వచ్చెనని తలచిరేకాని రాళ్లురువ్వుట సంపూర్ణముగ నాగినదికాదు కత్తులతో పొడుచుకొనిరి. రాళ్లు రువ్వుటచే గాయబడినవారయిననేమి కత్తిపోటులచే గాయబడినవారయిననేమి మొత్తముమీద యిరువురు మహమ్మదీయులు పదిమున్గురు హిందువులు ఆసుపత్రికి పంపబడిరి.

తుపాకి దెబ్బతిగిలిన మహమ్మదీయునిగూడ ఆసుపత్రికి పంపిరి ఇతరచోట్ల ప్రదేశమునందు కలవరములేదు. దుకాణములు మూసిరి ఓపలు నొడుబడినవి పోలీసు దళము సాయుధులై ఆ ప్రదేశమునందు కవాతు జేయుచున్నారు ఆ చోట ట్రాం రాకపోకలను నిలిపివేసిరి

౨౬ వ తేది పెందలకడనే ౪ గంటలకు బయ్యాల్లీ గొల్లవాడ్ర సిద్ధరిని మహమ్మద్ అలీరోడ్డుమీద పోవుచుండగా వారిని పొడిచిరి దానిమీదట అల్లరులు తీవ్రరూపము దాల్చ నారంభించినవి. రెండీబజారు చుట్టు ప్రక్కల యొక్క ప్రదేశమునను గలాటాలు ప్రబలినవి పోలీసులువచ్చి లాఠీలను ప్రయోగించియు తుపాకుల కాల్చియు గుంపులను చెదరగొట్టిరి గోల్పీఠ ప్రాంతమున గల దుకాణముల నన్నిటిని మూతవేసిరి. మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు మరియొకచోట హిందూ ముసల్మానులు కొట్టుకొనుచుండ డ్యూటీయందున్న పోలీసు ఉద్యోగి తన రివాల్వరుతో మూడుగుండ్లు కాల్చెను జనులంతట పలాయనులైరి యెవ్వరును గాయపడలేదు. మూడవసారిగా మరల హిందూ ముస్లిము గుంపులుచేరి రాళ్లు రువ్వుకొనసాగిరి. పోలీసువారు ౫ వరుసలు తుపాకులు కాల్చిరి తక్షణముగ మువ్వురు గాయపడిరి. ఈవిధముగ నాటిసాయంత్రము ౫-౩౦ గంటలవరకు జరుగుచుండిన అల్లరులలో ఒకడు మరణించెను ౨౪ మంది గాయపడిరి వీరిలో రివాల్వరుచే గాయపడినవారు నల్గురనియు, కత్తిపోటుచే గాయపడినవారు ఆర్గురనియు తెలియుచున్నది మగల నార్తు బ్రూకులో టలవద్ద హిందువులు, ముసల్మానులపై రాళ్లురువ్వి వారిని నాశముచేసి పారద్రోలిరి అప్పుడు పోలీసువారు వచ్చిహిందువులపై లాఠీల ప్రయోగించిరి అందువలన ప్రయోజనమేమియు లేనందున, ౧౫ వరుసలు తుపాకులు కాల్చిరి, ౭ మంది గాయపడిరి ఆయా ప్రాంతముల యెడ యెడను పడిన గుంపులు అచ్చటనే కొట్టుకొను చుండిరనియు, పోలీసు బలము ఆధిక మొనరించ బడెననియు, వినవచ్చెను. అటు పిమ్మట మరికొంత సేపటికి యీకలవరము మిల్లుప్రాంతమునకు వ్యాపించినది. హిందూ కూలీలు ముసల్మానులపై బడి కొట్టిరి వెంటనే పోలీసులు వచ్చి లాఠీలతో చెదరగొట్టిరి మిల్లు ప్రాంతము ప్రశాంతముగనే వుండినట్లు వినుచున్నాము. మొత్తముమీద నాటి అర్ధరాత్రిలోపల యిద్దరు మరణించిరి. ౧౦౦ మంది గాయపడిరి వీరిలో ౧౨ మందికి గుండుదెబ్బలును, ౬ రుకు కత్తిపోట్లును తగిలెను. మరణించిన వారిలో నొకడు గుండుదెబ్బచేతనే ప్రాణములు గోల్పోయెను. పోలీసులు సాయుధులై మోటారు లారీలలో గస్తు తిరుగుచునే యుండిరనియు ౬౦ మంది అరెస్టు జేసిరనియు తెలియుచున్నది.

డాక్టరు అన్సారీగారి అనారోగ్యము

విడుదలైనవెంటనే యూరపు వెళ్లెదరట

డిల్లీ, జూలై [illegible]:—

డాక్టరు అన్సారీగారికి జూలై నెల 2 తేదీతో శిక్ష పూర్తియగును. వీరు జైలునకు వెళ్లినది మొదలు కటి ప్రదేశమునందలి నొప్పిచే బాధపడుచుండిరని రూఢిగా తెలియుచున్నది. ఎన్ని వైద్యము లొనగూర్చి పాత వైద్య సహాయ మొసర్చినను బాధ తగ్గలేదు. శరీరారోగ్యము రానురాను చెడిపోవుచున్నది. వీరు విడుదలయిన వెంటనే యూరపు వెళ్లెదరని తెలియుచున్నది.

సన్ లైఫ్ అస్యూరెన్సు కంపెనీ ఆఫ్ కనడా

౧౯౩౧ సంవత్సర నివేదిక

అమలులోనుండు అస్యూరెన్సులు	...	...	రూ. ౮,౩౫,౯౧,౧౫,౭౫
చెల్లింపవలసిన క్రొత్త అస్యూరెన్సులు	..	...	,, ౧,౪౪,౬౪,౦౮,౮౦౭
మొత్తము రివిన్యూ	...	...	,, ౫౯,౬౦,౧౮,౯౮౩
మొత్తము వ్యయము	...	...	,, ౩౯,౮౪,౭౫,౪౦౮
పాలసీదార్లకు పేమెంటులాభములు (౧౯౩౧)	...	...	,, ౭౫,౦౯,౬౪,౯౪
ఈ అస్యూరెన్స ప్రారంభించినది మొదలు పాలసీదార్లకు పేమెంట్లు లాభములు		...	౧,౬౫,౪౭,౫౭,౬౯౬
అధికము, సంభావ్యత, రిజర్వు	...	...	౫,౭౨,౮౧,౩౬౭
మొత్తము అప్పులు (చెల్లించిన కాపిటల్ స్టాకు కలసి	...	...	౧,౬౫,౯౮,౧౧,౬౬౦
అస్సెట్సు (౩౧ డిసంబరు ౧౯౩౧)		...	౧,౭౧,౧౭౯౩,౦౭౭
ఫండ్సు	..	...	౧,౬౩,౩౭, ౭౦,౪౪౭

"పాలసీదార్లకు లాభములు చెల్లించినవిగాని, నియమించినవిగాని, మొత్తము ౮౭,౧౩,౦౦,౧౫౯లు లేక సంవత్సర మొత్తమాదాయములోని ప్రియమం ౧౦౦కి ౭౦ కంటె హెచ్చని చెప్పవచ్చును. పై సంఖ్యలవలన, ఈ నివేదిక చాలా బాగున్నది"

అన్ని జిల్లాలలో సమర్థులగు ఏజంట్లు కావలయును.

అన్ని వివరములకు:—

ఏ. కె హరప్

పోస్టుబాక్సు 2095 సుభిక్ష్ స్ట్రీటు సికింద్రాబాదు

స్వదేశీ స్టేషనరి కావలయునా?

అన్నిరకముల స్వదేశీ కాగితములు మా స్టోర్ లో దొరుకును. పెన్సిల్సు, ప్రింటింగు ఇంకులు, మా దగ్గర చాలా సరసముగ దొరుకును. వ్యాపారస్తులకు ప్రత్యేకముగా తగ్గింపు యిచ్చెదము. పాతకాలమునుండి పేరుపొందిన అర్డరు జాగ్రత్తగా విచారించెదము. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషులో జరుపవలెను.

ది డెక్కన్ కమ్మర్షియల్ కో౹జల్లా
(మద్రాసు పెన్సిల్సు ఏజంట్లు)
గౌలిగూడ, హైద్రాబాదు.

కొలంబియన్ ప్రెస్

మావద్ద కొలంబియన్ ప్రెస్ విక్రయమునకు సిద్ధముగానున్నది. మంచి స్థితిలో నున్నది. చిన్న ముద్రాక్షరశాలల కుపయోగపడును. వెలమున్నగు వివరములకై దిగువ వారికి వ్రాయుడు.

మేనేజరు
గోలకొండప్రెస్
౧౯౦౦ (తూప్రు బజారు)
హైద్రాబాదు

REG No N 45 RegNo.M.2185

... Reddy at the Golconda Patrika Press, Hyderabad ... Published by Ma Balakrishna Reddy